

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Uspehi še ne pomenijo zmage

Zavestne akcije so uspešne

Te dni v naših podjetjih volimo nove delavske svete, ki bodo nedvomno podedovali kopico bogatih izkušenj, ki jih je prinesel dosedanji razvoj oziroma krepitev delavskega samoupravljanja. Prav tako se bodo morali novi samoupravni organi spoprijeti še z novimi težavami, ki tudi v njihovi mandatni dobi ne bodo izostale. Čas in družbeni razvoj bosta tako terjala od slehernega samoupravljalca čedalje več znanja in temeljitega poznavanja razmer v podjetjih. Nedvomno so prav razgledani in samostojni upravljavci eden izmed najpomembnejših porokov, da se bo gospodarska organizacija lahko uspešno uveljavljala ne samo na domačem, temveč tudi na tujem tržišču. Uspešno poslovanje pa je osnova za napredek slehernega podjetja.

V dneh, ko novi samoupravni organi prevzemajo odgovorno nalogo, pa se nam vsiljuje nekatera vprašanja, ki bi jih bilo treba še posebno v tem času temeljito proučiti. Zastavimo si lahko vprašanja, ali smo pokrenili vse, da je sleherni proizvajalec res postal tudi upravljavec in da niso bila ta prizadevanja bolj ali manj politična parola. Analiza posameznih let zlasti še preteklega leta ko smo v naših podjetjih začeli s široko akcijo za neposredno upravljanje v ekonomskih enotah, kaže, da smo na tem področju dosegli velik napredek. Toda kljub temu se srečamo v borbi za krepitev delavskega samoupravljanja, ki čedalje odločneje zahteva neposredno sodelovanje celotnega kolektiva, še na nekatere ovire. Kot tako oviro lahko omenimo informiranost delavcev; šele ta jim namreč lahko omogoči razpravljanje in zavzemanje določenih stališč. Iz anket o kadrovske politiki iz leta 1959 povzemamo, da je bilo to leto samo dvajset odstotkov anketiranih delavcev seznanjenih s proizvodnim planom podjetja in le nekaj več odstotkov delavcev je vedelo za

važnejše sklepe delavskega sveta. Položaj glede informiranosti delavcev v podjetjih se je leta 1960 izboljšal, še večji napredek pa je bil dosežen lansko leto. V letu 1961 je že 48 odstotkov anketiranih delavcev odgovoril, da so seznanjeni z važnejšimi sklepi delavskega sveta, 25 odstotkov anketiranih delavcev pa je vsaj načelno poznala investicijsko politiko v podjetju. Analiza posameznih let glede

informiranosti delavcev v delovnih kolektivih torej kaže, da se omenjena situacija izboljšuje, vendar pa v celoti še vedno ni zadovoljiva. Ti podatki kažejo tudi to, da se z zavestno akcijo položaj glede informiranosti lahko spreminja in da so nekatere črnogledne napovedi, da delavcev ni mogoče zainteresirati za probleme podjetja, čes da se zanimajo le za osebni dohodek, neutemeljene. Zato je nedvomno težnja po še popolnejši informiranosti vseh proizvajalcev ena izmed pomembnih delovnih nalog novih delavskih svetov. Ti naj bi začeli z akcijo zavestno in prizadeto in nanjo ne bi smeli gledati spet kot na politično zahetto, temveč kot na dejstvo, da je izpolnjevanje planskih nalog in drugih obveznosti, ki jih podjetjem nalaga družba, odvisno od naporov in prizadevanj slehernega proizvajalca. (Nadaljevanje na 2. strani)

Skodljiva „svoboda“

Ljudje na zborih volivcev (seveda na podeželju) veliko govorijo o žagah. Tako so ocenili na nedavni seji ObLO v Kranju. V razgovoru z odborniki, ki so se teh zborov udeležili, pa je bilo moč ugotoviti, da tudi na podeželju ni to širši problem, marveč le stvar posameznikov. Se bolj zanimivo pa je, da med temi niso kmetje in lastniki gozdov, ki bi v resnici imeli pravico do besede, marveč so to v glavnem razni lastniki žag itd. Res pa je tudi, da je bilo slišati razprave okrog tega

tudi po drugih krajih in ne le v kranjski občini. Ob tem je bilo seveda slišati besede na račun svobode in demokracije. Ta stvar je prav te dni še toliko aktualnejša, ker bo prišlo do končne izvršitve ukrepov. Gre namreč za 190 raznih žagarskih obratov z veneciankami (pravno lastništvo), ki so jim inšpekcijski organi začelo prepovedati obratovanje. Te dni pa bodo te žage dokončno prepovedali in njihovim lastnikom preprečili vsako možnost dovoljenja ali nedovoljenega razreza lesa.

Ti ukrepi so bili neizbežni, nujni in potrebni. Sklepevanje posameznikov na svobodo itd. pa nikakor ni na mestu, zakaj posameznik se mora interesom širše skupnosti podrežati. Da bi bila stvar razumljivejša, opustimo teorijo in pogledimo te stvari v naši praksi. Polni dve leti je okrog občinskih in okrajnih odborov tekla razprava o nujnosti preusmeritve oziroma reorganizacije nekaterih podjetij. Toda nekaj ljudi v vodstvu kolektiva (ki so se ball za svoje stolčke) je »mahalo« prav s podobnimi gesli svobode, samostojnosti kolektiva itd. Kolektiv so seveda informirali po svoje oziroma ga dezinformirali. V spoštovanju (Nadaljevanje na 2. str.)

Priznanja najboljšim tabornikom

Preteklo nedeljo je bila v Celju izredna skupščina Zveze tabornikov Slovenije, na kateri so dodelili nekaterim najboljšim slovenskim tabornikom in taborniškim enotam priznanja za delo v preteklem letu. Najvišje priznanje, ki ga lahko doseže taborniška enota, je naziv **partizanska**, za posamezne tabornike pa naziv **tabornik** - partizan. Od posameznikov sta bila odlikovana Franjo Klojčnik in Nace Pirjevec, izmed enot pa odreda iz Kranja in Jesenic in samostojna taborniška četa iz Zirovnice.

Ime partizanske enote se podeljuje za eno leto. Če pa si enota zasluži to ime trikrat zapovrstjo, ga obdrži za stalno. Zirovniška četa si je letos že drugič pridobila to priznanje. Kljub temu, da je le četa, zelo aktivno sodeluje pri vseh akcijah in na tekmovalnih dosega lepe uspehe. Lanskoletno priznanje zirovniške tabornike ni prav nič uspavalo, zato lahko pričakujemo, da bodo letos prav tako delavni, kot so bili doslej. Med posebne uspehe tabornikov iz jeseniškega odreda »Jedkarjev«

gre prišteti to, da je odred razširil svojo organizacijo v številne okoliške kraje. Razen tega s prostovoljnimi delom oskrbujejo kočbo na Planini pod Golico. Kranjski odred »Stražnih ognjev« ima velike zasluge pri vzgoji najmlajših, to je »medvedkov« in »čebelic«. Najmlajših članov je v tem odredu več kot polovica. Zgodnja vzgoja članstva pa je zelo dobra, saj so izkušnje pokazale, da so taborniki, ki so se že zelo zgodaj navdušili za delo v taborniški organizaciji, ostali dobri člani tudi v poznejših letih. - M. S.

TOKRAT V SLIKI • TOKRAT V SLIKI

Pri novi zgradbi, ki bo stala na temeljih nekdanje enonadstropne hiše v dveh traktih, pravkar končujejo z deli na ostrešju. H gradnji bo podjetje samo prispevalo 40 odstotkov vseh sredstev, ostalo pa bodo črpali iz drugih virov. (J. Z. - Foto: F. Perdan)

BOLJE SPOZNAVATI IN SPREMLJATI

Potrebe potrošnika in tržišča

pri izvozu naših izdelkov in pri prodaji sploh

Predsednik Komiteja za zunanjo trgovino Sergej Kraigher je imel v soboto, 14. t. m., dopoldne v Kranju zanimivo posvetovanje z gorenjskimi izvozniki. Popoldne istega dne pa je tov. Kraigher predaval v Klubu gospodarstvenikov za širši krog gospodarstvenikov. V predavanju je nakazal nekatere bistvene probleme okrog uveljavljanja novih ekonomskih smernic, mednarodne delitve dela in vsestranske ekonomske integracije.

V dopoldanskem pogovoru so predstavniki podjetij seznanili tovariša Kraigherja z nekaterimi aktualnimi problemi izvoza. Nato pa je tovariš Kraigher dal nekatere konkretne napotke za reševanje določenih težav. Približno dve tretjini problemov, kot je dejal tovariš Kraigher, je rešljivih v sami proizvodnji. Raznih koeficientov, premij in drugih oblik olajšav pri izvozu je vse manj. Iskati je treba lastne možnosti, da bomo tako sposobni uveljavljati se na zunanjem trgu. Doslej smo v tej smeri premalo storili. V glavnem so podjetja izvažala le vršek proizvodnje in se niso vzemala, da bi izvoz posebej uveljavljala. Naša industrija ni več zastarela. Dane so možnosti sodobne tehnologije v proizvodnji in s tem je omogočeno zniževanje cen in izboljševanje kvalitete.

Veliko težav izvira iz razdrobljenosti naše industrije. Med sorodnimi podjetji iste dejavnosti je premalo sodelovanja in delitve dela (da bi nekdo izdeloval samo en - drugi samo drugo). Ta razdrobljenost, ki se včasih kaže celo v škodljivi ljubosumnosti menedžerov in drugim, se kaže od organizacije proizvodnje pa do prodaje in nastopanja na inozemskem tržišču. Ko je tovariš Kraigher govoril o teh naših težavah in slabostih, je dejal, da bi na primer za tekstilno industrijo veliko pomenilo že stalno skupno skladišče. To bi lahko služilo zlasti za nekatere vrzne artikle, kot na primer za kemikalije, barve, lake in podobno. Doslej uvaža vsako podjetje po svoje, kar drobi naša sredstva in možnost redne oskrbe s temi reprodukcijskimi materiali.

Kot glavno slabost v našem izvozu in prodaji sploh pa je omenil nepoznavanje potreb in kupne moči našega potrošnika kakor tudi tržišča v inozemstvu. Te stvari bi morali bolje poznati, spremljati in proučevati in tem potrebam bi se morala prilagajati samo proizvodnja.

Neporavnani računi

skrivajo posamezne slabosti in ovirajo njihovo odpravljanje

ALI STE V KOLEKTIVU ŽE RAZPRAVLJALI O UPNIKIH IN DOLŽNIKI? — ZA PRIBLIŽNO 15 MILIJARD DINARJEV NEPLAČANIH RAČUNOV

Ko so v soboto, 14. aprila, razpravljali na seji IO Okrajnega odbora SZDL o nekaterih pomembnejših gospodarskih problemih našega okraja, so govorili tudi o neporavnanih računih med gospodarskimi organizacijami. Počasno plačevanje obveznosti, ki se je skozi leta in leta domala spremenilo v neko ustaljenost, je včasih tako močno izmaltilo pravo sliko ekonomskega stanja posameznih podjetij, da se mnogokrat skoraj res ne ve, kdo pije in kdo plača. Hkrati pa gre tudi za neporavnane obveznosti med ljudskimi odbori in raznimi družbenimi službami na eni strani in gospodarskimi organizacijami na drugi. Po predpisih je treba letos te stvari povsem urediti. A kot so menili na seji IO OO SZDL, so se doslej za te stvari še premalo zavzeli v posameznih kolektivih in marsikje prevladuje mišljenje, da je to stvar bančnih in računovodskih oziroma administrativnih krovov. Problemi, ki se ob tem odpirajo, morajo biti predmet najrazličnejših razprav občinskih organov, zlasti pa zainteresiranih delovnih kolektivov.

bruarja zmanjšala višino terjatev za okroglo 4 milijarde dinarjev in tudi dolgove do drugih za približno 2,5 milijard dinarjev. Pri nadaljnjih naporih bodo morala prizadeta podjetja v glavnem iskati notranje rezerve in možnosti, zakaj sicer bodo ostala brez obratnih sredstev, brez reprodukcijskega materiala, brez sredstev za osebne dohodke itd.

ZASKRBLJUJOČE ŠTEVILKE

Razlike med pozitivnimi in negativnimi računi, ki so še ostale v nekaterih podjetjih, pa so zelo zaskrbljujoče. Tako te primerjave kažejo v tovarni LTH v Škofji Loki za okroglo 120 milijonov dinarjev pasive, toda tu še ni vsega neprodana proizvodnja, ki bi

te račune v nekaterih podjetjih že znatno zaostrila. V tovarni Plamen v Kropi izkazuje pasive za okroglo 125 milijonov dinarjev, v Tekstilindusu v Kranju 49 milijonov, v tovarni Veriga v Lescah 73 milijonov, v trgovskem podjetju Merkur v Kranju 32, v tovarni NIKO v Zelenikah 35, Sukno Zapuze 27, SGP Bled 19, SGP Radovljica 18, trgovsko podjetje Universal Jesenice 17, Kroj Skofja Loka 15 in prav toliko Almira v Radovljici itd. Po dejstvih je glede tega v najboljšem položaju industrija, ki je imela ob prej omenjenem pregledu milijard in 510 milijonov dinarjev v dobrem, v dobrem je tudi kmetijstvo, promet, gozdarstvo itd.

Sejem ali razprodaja?

NEKAJ MISLI OB »SPOMLADANSKEM SEJMU« ZAVODA »GORENJSKI SEJEM«

Podjetje Modna oblačila iz Ljubljane ima v Kranju že nekaj dni v svojih prodajalnah razprodajo. Naval potrošnikov v majhnih in bolj ali manj urejenih prodajalnah je skoraj preveč, da bi mu bili prodajalci kos.

Isto podjetje te dni sodeluje tudi na »SPOMLADANSKEM SEJMU« v Kranju, seveda ne kot podjetje, ki razprodaja, temveč kot podjetje z morda največjim popustom med vsemi udeleženci sejma. Povsod - v prodajalnah in na sejmu podjetje prodaja enake izdelke po istih cenah, vendar je v prodajalnah precej večji naval (-razprodaja-) kot na sejmu (-znižane cene-).

Podoben primer je tudi z ostalimi podjetji, ki so sejem izkoristila za razprodajo blaga, čeprav potrošniki ne vedo, da gre za razprodajo. Reklame o kakršnemkoli popustu pa so postale v zadnjih letih med potrošniki bolj ali manj neuspešne. Zaradi nesolidnosti potrošniki napisom »znižane cene« skoraj ne verjamejo več. Po vsem tem ni težko zaključiti, da bosta obisk in komercialni efekt

precej manjša zaradi ene same besede - namesto sejma, bi moralo biti razprodaja. In končno ob vsem tem trpi tudi ugled tradicionalnega vsakoletnega osrednjega »GORENJSKEGA SEJMA«, ki je običajno v avgustu. Ob takšnih sejmih, ki so med letom v Delavskem domu (prostor seveda za »prodajalno« takšne oblike sploh ni primeren!), potrošniki kaj lahko neupravičeno izgube zaupanja tudi v osrednjo prirediteljo, ki brez določenega obiska in prometa vsekakor nimata nikakršnega smisla. Seveda bi bilo napačno, če bi trdili, da dosedanja dejavnost zavoda »Gorenjski sejem« nima pozitivnih bilanc, vendar pa je aktualna misel, če sedanje oblike dejavnosti izkoriščajo vse obstoječe možnosti. Potrošniki so brez pomislekov željni cenjenih nakupov, ki jim jih lahko dajejo takšne ali drugačne sejemске oblike prodaje, toda če bi šlo v posameznih primerih vendarle za razprodajo, bi na ugledu pridobil zavod, promet bi bil večji in zadovoljnih bi bilo lahko večje število potrošnikov. - B. Fajon

Precej manjša zaradi ene same besede - namesto sejma, bi moralo biti razprodaja. In končno ob vsem tem trpi tudi ugled tradicionalnega vsakoletnega osrednjega »GORENJSKEGA SEJMA«, ki je običajno v avgustu. Ob takšnih sejmih, ki so med letom v Delavskem domu (prostor seveda za »prodajalno« takšne oblike sploh ni primeren!), potrošniki kaj lahko neupravičeno izgube zaupanja tudi v osrednjo prirediteljo, ki brez določenega obiska in prometa vsekakor nimata nikakršnega smisla. Seveda bi bilo napačno, če bi trdili, da dosedanja dejavnost zavoda »Gorenjski sejem« nima pozitivnih bilanc, vendar pa je aktualna misel, če sedanje oblike dejavnosti izkoriščajo vse obstoječe možnosti. Potrošniki so brez pomislekov željni cenjenih nakupov, ki jim jih lahko dajejo takšne ali drugačne sejemске oblike prodaje, toda če bi šlo v posameznih primerih vendarle za razprodajo, bi na ugledu pridobil zavod, promet bi bil večji in zadovoljnih bi bilo lahko večje število potrošnikov. - B. Fajon

TE DNI PO SVETU

GROMIKO NA OBISKU V BEOGRADU

Zunanji minister ZSSR Andrej Gromiko je prispel v ponedeljek na 5-dnevni uradni obisk v Jugoslavijo. Preden je Gromiko zapustil letališče, je odgovoril novinarjem, da je zadovoljen, ker je prišel na obisk v Jugoslavijo.

NOVA FRANCOŠKA VLADA

V palači Matignon, sedežu francoske vlade, je imela nova vlada prvo sejo. Seji je predsedoval novi predsednik vlade Pompidou. Po seji vlade so sporočili, da bo Pompidou po velikonočnih počitnicah zahteval zaupnico v skupščini.

SEJA ZUNANJIH MINISTROV V PARIZU

V Parizu se je začela konferenca zunanjih ministrov članice Skup-

nega trga. Na konferenci razpravljajo o obliki političnega združenja držav članice te gospodarske skupnosti. Nizozemska zahteva, da bi v te razgovore pritegnili tudi Veliko Britanijo. Predvidevajo, da se bodo konec maja sestali v Rimu predsedniki vlad.

JOUHAUDOVA USODA JE ODVISNA OD DE GOULLA

Eden izmed najpomembnejših voditeljev teroristične organizacije OAS general Jouhaud je bil pred dnevi obsojen na smrt. General Jouhaud je na tako odločitev vrhovnega vojaškega sodišča vložil prošnjo za pomilostitev, ki jo bo proučil predsednik republike de Gaulle.

KRALJ JUZNEGA KASAJA - PRED SODIŠČEM

Pred dnevi se je začel v Leopoldvillu proces proti Albertu Kalondziju, ki se je sam imel za »kralja Juznega Kasaja«. Obtožen je bil zaradi »hudega fizičnega nasilja« proti dvema političnima nasprotnikoma. Aretirali so ga ob koncu decembra, potem ko so mu najprej odvzeli poslansko imuniteto. Kongoški javni tožilec je zahteval, naj ga obsodijo na pet let zapora.

SREČANJE ZA SVOBODO ŠPANSKEGA LJUDSTVA

»Problem Španije je prav tako problem »Evrope«, je izjavil zvezni ljudski poslanec in nekdanji španski bорец Veljko Vlahović po mednarodnem srečanju ZA SVOBODO ŠPANSKEGA LJUDSTVA pred kratkim v Rimu. V inervjuju z novinarjem Unita je med drugim dejal, da boj za špansko demokracijo prehaja meje te dežele in zajema boj za dokončni poraz fašizma, za zmago demokracije in naprednega družbenega razvoja.

Obisk tržaških žena

V ponedeljek, 16. t. m., je obiskala Gorenjsko delegacija tržaških žena - komunistk pod vodstvom tovarišice Jole Burlo. Razgovarjale so se s predstavnicami občinskega in okrajnega komiteja ZK v Kranju in se tako spoznale z nekaterimi oblikami dela političnih in družbenih organizacij pri nas in izrazile željo po takih stikih. Med drugim so si ogledale muzej internancev v Begunjah in Bled.

Skodljiva »svoboda«

(Nadaljevanje s 1. strani)

vanju do take ozke in enostranske »svobode« je tudi vse ostalo pri starem in se končno šele zdaj začelo premikati. Toda delavci kolektiva so zato dobri dve leti imeli dokaj težke razmere, dosegali so v povprečju najnižje prejemke v občini. Taka »svoboda« je torej prizadejala v prvi vrsti kolektiv, s tem pa tudi širšo skupnost.

Se težji so ti problemi pri koriščenju gozdov in predelave lesa. Ta dejavnost ima sorazmerno najboljše pogoje - saj je edina, ki ima zadostno lastno surovinsko bazo. Toda 3500 delavcev, zaposlenih v podjetjih lesne industrije prihaja v vse večje težave. V letošnjih prvih dveh mesecih so v celoti pod predvidenim planom proizvodnje za 3 odstotke. S tem so seveda ogroženi tudi njihovi prejemki in interesi celotne skupnosti. Tega so najmanj krivi delavci. Krivda je v organizaciji, nenačnosti, v razdrobljenosti in brezperspektivni politiki. Zagarski obrati, ki so se prav v zadnjem času razširili povsod, saj jih je bilo že 199, pa so popolnoma onemogočali načrtno usmerjanje te dejavnosti. Zato je izmed vseh teh obratov trenutno samo še 9 v obratovanju, kar zadostuje celotnim današnjim potrebam. Stevilne resolucije, stališča in priporočila niso našla poti v življenje. Predvidevale so se stihijske težnje in interesi posameznikov, kar vse je preraslo v neocenljivo škodo.

Taki ukrepi, ki so trenutno zadeli zagarske obrate, bi bili verjetno potrebni in koristni tudi v nekaterih drugih dejavnostih. Marsikje namreč delavci ob »svobodi« posameznikov nimajo prave perspektive, nimajo zagotovljenih ustreznih prejemkov in življenjske ravni skladno s svojimi prizadevanji. V tem smislu pa so besede o »svobodi«, kot je bilo slišati na zborih ljudcev in kot se ponavljajo še danes, popolnoma v nasprotju s pravo svobodo in interesi organizirane družbe.

K. Makuc

Ljudje in dogodki

Potovanje Kennedyjevega berlinskega stražarja generala Clayja čez »velike luže« je ozbudilo vtis, da je na berlinski gugalnici vedno manj vrtoglavice. Ze ženevski razgovori, ki sta jih po diplomatskih koleh načeljala zunanja ministra Sovjetske zve-

ve pripombe in oceno. Ameriški načrt o ureditvi berlinske krize ima nekaj točk, ki kažejo, da so Američani spustili ceno sporazuma na raven, ki bi jo bili Rusi pripravljivi plačati. V kratkih obrisih so Američani razložili svoj načrt v štiri točkah, ki urejajo celoten problem Berlina. Vojaške sile Varšavskega in Atlantskega pakta bi objavile razglas o nenapadanju z jam-

svom, da se ne bo umetno vzdrževala nestrpnost vzdolž demarkacijske črte »hladne vojne« v Evropi. Velike nuklearne sile bi se obvezale, da ne bi razširjale jedrskega orožja državam, ki ga ne izdelujejo. Američani so s to gesto želeli potolažiti Ruse, da Nemcem ne bodo dali v roke atomskih nabojev. Pristopne pa ti iz Zahodne Nemčije v Berlinu je nadzorovalo posebno mednarodno telo, ki bi ga sestavljali štiri velike sile, imeli bi pa vsi delež pri tem tudi obe nemški državi. Ustanovil bi se poseben odbor iz predstavnikov obeh Nemčij, ki bi obravnaval združenje obeh Nemčij na podlagi razpisa vsesplošnih volitev, zboljšanje odnosov med nemškimi državicama, gospodarsko sodelovanje in praktične naloge. E bodo nastale po oceptivni Zahodnega Berlina. V ta krog spada vrsta neresenih vprašanj, ki so nastala z berlinskim zidom.

Je zaveznike v neugoden položaj. V površniku »hladne vojne« nergač in razgrajatelj sporov ameriskemu predsedniku, da je našel na pot političnih sablj. Adenauerju ni všeč ameriška potrpežljivost v berlinski krizi in njihova pripravljenost, da pogajanj pribejo do sporazuma. Začetni odpor v bonnski vladni palači je bil na meji med jeno in začudenjem. To razburjenje je pripeljalo do odkritega nasprotovanja ameriskemu načrtu. Bonnske kroge so najbolj zmerile tiste določbe novega načrta, ki prinašajo politični prestop Vzhodni Nemčiji in jo priznavajo kot suvereno državo. Bonn z največjim odporom nasprotuje pritegnitvi Vzhodne Nemčije v nadzorsivo telo, ki bo nadzorovalo poti v Zahodni Berlin. Zdravko Tomajič

Berlinska gugalnica

ze in ZDA Gromiko in Rusk, so pokazali, da tudi Amerikanci o Berlinu ne govorijo več z zaprtimi usti. V ponedeljek sta v washingtonskih sobanah, kjer nastaja svetovna politika, spregovorila o berlinskem in nemškem problemu ameriški zunanji minister Rusk in sovjetski veleposlanik v ameriški prestolnici Dobrinjimov. Obnovev ameriško-sovjetskih stikov o Berlinu je prišla v pravem času, saj so pristevni Angleži, ki vedno ugibajo o času in vremenu, napovedali v časopisnih stolicah, da bi prihodnji mesec utegnili priti do sestanka »na vrhu«, kjer bi veliki trije vrgli berlinske karte in za mesto z berlinskim zidom našli načrt, ki bi ustrezal politični arhitekturi na Vzhodu in Zahodu.

Preveč velikodušno bi bilo precejevati sedanje stike med dvema vladama, da bi našli primerno rešitev za Berlin, ki je prišel v zgodovino kot veliki kamen spotike. Američani so si po večletnem spanju končno le odprli oči in pripravili svoj načrt. Ta načrt so v zelo skrivnostni obliki razposlali svojim zaveznikom, da bi slišali njihovo

zavest. Napetost med zavezniški raste, raste pa tudi nezaupanje med Bonnom in Washingtonom. Američani so svoje nezadovoljstvo izrazili v uradni obliki, ko so nemškemu veleposlaniku sporočili, da so Nemci odkrili ameriški načrt in s tem spravili svoje

zavest. Napetost med zavezniški raste, raste pa tudi nezaupanje med Bonnom in Washingtonom. Američani so svoje nezadovoljstvo izrazili v uradni obliki, ko so nemškemu veleposlaniku sporočili, da so Nemci odkrili ameriški načrt in s tem spravili svoje

V »vročih dneh« so v Berlinu lansko poletje pripravili zid iz peščenih vreč. Silka kaže pripor iz tega obdobja. V ozadju ameriški vojakl

Smrtna nesreča na Jesenicah

Kadarkoli pride do nesreč z razstrelivom in ročnimi bombami, so največkrat žrtve otoci, ki iz gole radovednosti razdirajo mikavne predmete ali točlejo po njih. Tokrat pa smo zabeležili takšen primer, le s to razliko, da je nepremišljeno ravnanje z ročno bombo zahtevalo življenje odraslega človeka.

44-letni Jože Gazvoda z Jesenic, »Toneta Tomšiča« 59, je v ponedeljek, 16. aprila, okrog 11. ure prinesel v kletne prostore Cufarjevega gledališča ročno bombo italijanskega izvora. V kleti tega poslopja ima Center za predvojaško vzgojo skladišče opreme, ki jo potrebujejo gojenci predvojaške vzgoje za svoj pouk. Hkrati velja še

omeniti, da je bil Gazvoda honorarni skladiščnik Centra. V skladišču je Gazvoda začel bombo razstavljati. Pri tem pa je ravnal zelo nespretno, zaradi česar je bomba eksplodirala. Gazvodi je odtrgalo desno roko, razen tega pa je oslepel na obe očesi. Nezavestnega so prepeljali v jeseniško bolnišnico, kjer so mu skušali rešiti življenje. Kljub vsem naporom zdravstvene službe pa je Gazvoda v torek, 17. aprila zjutraj, poškodban podlegel.

Ta nesreča pa je med prebivalci Jesenic sprožila vrsto neosnovanih govoric. Nekateri nepoučeni ljudje namreč trdijo, da ima Center za predvojaško vzgojo v kletnih prostorih gledališča skladišče za mu-

Za boljšo preskrbo s sadjem in zelenjavo

Ko smo pred dnevi pisali o delu Društva prehranskih in živilskih strokovnih delavcev, smo omenili, da komisija za izobraževanje pripravila seminarje za skladiščnike in prodajalce, ki posredujejo potrošnikom sadje in zelenjavo. Omenjena seminarja sta del programa, ki je bil izdelan na posvetovanju na Zavodu za zdravstveno varstvo v Kranju in ima namen, da čimbolj uredi preskrbo trga s sadjem in zelenjavo ter izdela predloge za izboljšanje kvalitete in ravnanja ter prodaje teh prehranskih artiklov.

Ker se sezona sadja in zelenjave naglo približuje, je čas, da nekoliko pomudimo pri vsebini tega posvetovanja, saj bomo s seljem spremljali uredništvo njegovih sklepov. Mnogi skleno predvsem na preskrbi sadjem v turističnih centrih, je ta zaradi močnega nihanja vila turistov velikokrat v težavah. Zato je podjetje »Agraria« pripravljeno uvesti ambulno prodajo sadja in zelenjave, predvsem na področjih Bleda, Čevčevega bajerja, Bohinja in Jesenic. To zamisel bodo uresničili člani občinski ljudski odbori, ki bodo del sredstev za nabavo in ureditev paviljonov ali za nabavo specialnega vozila, ki služilo za prevoz, hkrati pa bi uredjen tudi kot stojnica. Na sadjem in zelenjavo bi imeli veliko večjo elastičnost kot vina z drugimi težje pokvarljivimi živili. Ker pa nabava in prodaja sadja in zelenjave velikokrat potekajo dovolj hitro, so živila propadla. Na omenjenem svetovanju so menili, da bi rali grosisti pokazati večjo pozornost in sprejemati nazaj sadje posebno v turističnih centrih vedno prodano. Z dobrim ravnanjem tržišča in s stiki s temi potrošniki, bi lahko dobili da bi neprodana živila prodali preden bi se utegnili pokvariti. Pri nas že dolgo potrošniki možnost, da bi lahko kupovali balirano in umito sadje. Taki stinski podjetja so pripravljena dobro plačati prvorazredno mizno sadje. Agraria in Kmetijsko predvideva nabavo avtomatskega sortirnega stroja, s čemer bi liki meri sprosto delavce in ga sortirna opravila.

Uspehi še ne pomenijo zmage

(Nadaljevanje s 1. strani)

Dosedanja praksa pozna tudi primere, ko so posamezni poročevalci napačno in v milejši obliki seznanjali organe delavskega samoupravljanja s položajem in poslovnimi razmerami v podjetju. S tem so hoteli pred upravljavci prikriti dejansko stanje in probleme prikazati manj pereče, kakor pa so v resnici. Taki postopki so nevrzdni iz več razlogov. Popolnoma na mestu je vprašanje, komu taki načini koristijo. Problemi ostanejo taki, kakor so, in zavlačevanje njihovega reševanja lahko delovnemu kolektivu samo škodi. Se tembolj so taki pojavi nerazumljivi v času, ko se ruši ravno-

težje delavskega in administrativnega upravljanja v korist delavskega samoupravljanja. Ko bo informiranost članov delovnega kolektiva dosegla tako višino, kakor je to potrebno, bo takim pojavom za vedno odklenalo.

Naši upravljavci so bili večkrat tudi premalo samokritični. Lastne neurejene razmere v podjetjih so pogosto prevaili na objektivne zunanje težave, ki so prav gotovo obstajale. Napačno pa je bilo to, da so bile te objektivne težave zaslon, za katerim niso videli lastnih neurejenih razmer. Zato naj bi v prihodnje tudi glede tega imeli čiste račune. - P.

Neporavnani računi

(Nadaljevanje s 1. strani)

jetju, od tehnične ureditve in organizacije, od možnosti uveljavljanja in konkurence na domačem in tujem tržišču. Toda današnje stanje vendar opozarja kolektive in odgovorne organe, da se je treba resno lotiti teh stvari. Predvidene so posebne koordinacijske komisije po občinah, ki naj bi proučevale stvarno stanje v posameznih organizacijah in skušale prizadeti kolektivom pomagati z nasveti, z ukrepi ob sodelovanju z ObLO, Narodno banko itd. Ob tem je predvidena tudi možnost posebnega sklada, ki bi ga ustanovila podjetja s pozitivnim saldum in ki bi trenutno pomagala reševati tista podjetja, ki so v dolgovih. Seveda gre pri tem za veliko tveganje in odgovornost občinskega ljudskega odbora, za kaj sama denarna pomoč bi lahko usodna za kolektiv, če ne

bi poiskali in odpravili vzrokov, ki so v samem kolektivu pripeljali do sedanjega stanja.

Hkrati ob tem pa so marsikje nastali tudi problemi med negospodarskimi in gospodarskimi dejavnostmi. Tudi neporavnane račune raznih zavodov, ljudskih odborov itd. bo treba urediti. A ti so ponekod zelo veliki in ogrožajo redno izpolnjevanje občinskih družbenih načrtov, v katerih teh težav še niso upoštevali. Tako ima na primer stanovanjski sklad na Jesenicah približno 400 milijonov dinarjev neporavnanih obveznosti do gospodarstva. Podobni primeri so tudi drugod.

Ureditev teh stvari, ki so se vlekde in nakopičile skozi leta, bo prisilila kolektive, da bodo morali iskati in resneje odpravljati vzroke teh slabosti, da se bo končno vedelo, kdo pije in kdo plača, kot pravi pregovor.

Predvidena izgradnja novih šolskih prostorov

NAJVEČ NOVIH ŠOLSkih POVRŠIN ZA OSNOVNO ŠOLSTVO

Šolstvo je bilo zadnje čase predmet številnih uradnih in »neuradnih« razprav. Vendar pa so se te razprave omejevale predvsem na novi sistem delitve osebnih dohodkov, ki se zadnje čase uveljavlja tudi v tej družbeni službi. Se starejši, a vendar še vedno aktualen problem v šolstvu, ki je ponekod bolj ali manj občuten, pa je pomanjkanje šolskega prostora. Za rešitev tega vprašanja so bili v preteklosti storjeni že odločilni ukrepi. Toda ta prizadevanja niso mogla rešiti položaja. Pomanjkanje šolskega prostora je občutno predvsem v nekaterih osnovnih šolah. Kljub temu, da v prihodnje pristojni organi ne predvidevajo bistvenega povečanja šoloobvezne mladine, pa bo treba zaradi naglega spreminjanja socialne strukture prebivalstva in občutnih selitvenih premikov ter reorganizacije osnovnih šol še nadalje skrbeti za izgradnjo novih šolskih površin. To velja predvsem za industrijska središča in večja naselja.

Podatki kažejo, da smo imeli na Gorenjskem leta 1960 skupno 56.551 m² šolskih površin. Ta številka se je do danes sicer nekoliko spremenila, vendar pa nam lahko kljub temu služi kot orientacijski podatek. V tem letu je odpadlo najmanj šolske površine na posameznega učenca v šolah za kvalificirane delavce, in sicer le 1,4 m². V štiski za prostor so bile tudi osnovne šole, kjer je znašala povprečna šolska površina na učenca 2,2 m². Pač pa so bile glede tega na dokaj boljšem gimnazije, srednje strokovne šole in ostale oziroma posebne šole. V teh šolah se je gibala povprečna šolska površina na enega učenca od 4,4 do 6,5 kvadratnega metra. V celoti pa je odpadlo predpreteklo leto na enega učenca 2,3 kvadratnega metra šolske površine.

nja šolskih prostorov ne blažijo. Trenutno imamo namreč na Gorenjskem še več šol, ki so v dotrajanih in za šolski pouk neprimernih prostorih. Kot tak primer naj navedemo samo stavbo osnovne šole v Zalem logu v Selški dolini, o kateri nekateri sodijo, da je med najslabšimi na Gorenjskem. Takih ali podobnih primerov pa je še več. Za zamenjavo dotrajanih prostorov in za ukinitve tretje izmene bi bilo treba samo za potrebe osnovnih šol zgraditi 157 novih učilnic ali nad 18 tisoč kvadratnih metrov nove šolske površine. V vsem šolstvu pa bi bilo treba za ukinitve tretje izmene zgraditi 10.500 kvadratnih metrov novih šolskih površin, za nadomestilo neustreznega in dotrajane prostora pa še nadaljnjih 14.500 kvadratnih metrov. Tako bi se fond šolskega prostora povečal za 25 tisoč kvadratnih metrov, šolska površina pa bi tako znašala 81.551 kvadratnih metrov. Največ šolske površine bi zgradili za potrebe osnovnih šol, manj pa za potrebe šol za kvalificirane delavce

in za ostale šole. Gimnazije in srednje strokovne šole pa v naslednjih letih ne bi dobile novih šolskih površin. Šole za kvalificirane delavce naj bi razvijale tudi šolske centre za enostopenjskim ali tudi večstopenjskim študijem. Se posebno pa bi bilo potrebno poskrbeti za izobraževanje visoko kvalificiranega kadra.

Zakon o posebnem šolstvu in neprimerna lokacija sedanjega zavoda za posebno šolstvo narekujejo potrebo zgraditi dva tisoč kvadratnih metrov internat in bi vključeval 160 defektnih otrok. Zanje bi bilo potrebno zgraditi dva tisoč kvadratnih metrov nove šolske površine. V naslednjih letih naj bi vključili v obvezno posebno šolstvo vso defektno mladino v okraju.

Omenjene številke je narekovala potreba po izgradnji novih šolskih površin. Razumljivo pa je, da bodo pri tem igrala odločilno vlogo finančna sredstva, vendar bistvenih in pomembnejših odstopanj od predvidene izgradnje ne bo mogoče opravičevati. Ob realizaciji izgradnje novih šolskih površin bi tako razpolagale osnovne šole z nad 60 tisoč kvadratnimi metri šolskih površin; šole za kvalificirane delavce bi imele 8408 kvadratnih metrov šolskih površin in posebne šole 2808 kvadratnih metrov šolskih površin, medtem ko

bi se šolske površine gimnazij in srednjih strokovnih šol ne povečale.

Ce bi nam uspelo zgraditi predvidene šolske površine, bi se povprečna površina na posameznega učenca znatno povečala. V osnovnih šolah bi tako znašala 3,2 m², v šolah za kvalificirane delavce 2,7 m² in v posebnih šolah 15 m². Šolska površina na učenca v gimnazijah in srednje strokovnih šolah se ne bi povečala, saj bo še tako visoko nad povprečjem ostali šol. V celotnem šolstvu pa bi odpadlo na posameznega učenca 3,4 m² šolske površine.

Predvideno izgradnjo novih šolskih prostorov naj bi realizirali v obdobju do leta 1965. To leto bi po teh predvidevanjih imeli 44 odstotkov več šolskih površin kakor pa leta 1960. V republiškem merilu pa bi se šolske površine povečale le za 33 odstotkov. Število učencev bi na Gorenjskem v tem času poraslo za dva odstotka in še to predvsem na račun lanskega in letošnjega leta. Republika pa predvideva v tem obdobju porast učencev za 13 odstotkov. Zaradi obsežnih predvidenih gradenj novega šolskega prostora bi se tudi povprečna površina na učenca povečala v letu 1965 v primerjavi z letom 1960 za 48 odstotkov, v republiškem merilu pa za 21 odstotkov. - P.

DVE NOVI GLASILI

Krajevni organizaciji Slovenskega in Besniškega priporočili svojih glasil, ki jih drugje ne organizacije. Organizacije se že nekaj časa s pridom pripravljajo. Ker sta ti dve organizaciji zadnji v kranjski in ki teh glasil še nimata, da bi čimprej izšli.

»PLANSARJI« V GOSPODARSTVU

Danes zvečer ob 20. uri Tržičanom in okolici priredili bodo »VESELI PLANSARJI« bodo izvajali svoj sporni karjevem domu.

V MESECU POKLICNEGA USMERJANJA MLADINE

Kam naj gre moj otrok?

AKTUALNO VPRAŠANJE ZA 909 MLADIH LJUDI IN NJIHOVIH STARŠEV V KRANJSKI OBČINI OB UGIBANJU IN ISKANJU ZAPOSLOTITVE ALI SOLE NA POTI V ŽIVLJENJE

Po vseh kranjskih popolnih šolah se v tem mesecu, ki je posvečen poklicnemu usmerjanju mladine, pripravljajo na to, da bi pomagali mladini pri njihovih odločitvah ob končanem osnovnem šolanju. Na šoli »Lucijana Seljaka« v Strazišču pripravljajo posebno razstavo o poklicih. Podobno razstavo pripravljajo tudi v Preddvoru. Na šoli v Dupljah bodo posvetili razstavo gostinski stroki, v Goričah zidarstvu in podobno. V Strazišču delujejo celo posebni krožki med višjimi razredi o poklicnem usmerjanju mladine. Starše pa so še posebno razgibali razgovori o tem problemu. Ti razgovori so bili zelo dobro obiskani zlasti v Goričah in Dupljah. Razgovori med starši in zainteresirano mladino ter predstavniki občine za poklicno usmerjanje mladine pri Zavodu za zaposlovanje delavcev v Kranju so na vrsti tudi po drugih

šolah. Sicer pa ima vsaka šola izdelan svoj celoletni program te dejavnosti, tako da je skrb za opredeljevanje mladine v poklice stvar stalnega dela. Tako so letos tudi ekukurzije v določena pod-

KRANJSKI GLAS

jetja predvidene šole v poznejšem času, t. j. pred zaključkom šolskega leta, ko se bo večina prizadete mladine že odločila kam in kako.

Letos bo končalo osnovno šolanje 909 mladincev in mladink v tej občini. S posebno anketo so že ugotovili, da jih 172 želi nadaljevati šolanje, vasi ostali pa se v anketi še niso opredelili. 502 jih je izrazilo bojazan, če bodo sprejeti v nadaljnji uk oziroma šola, 270

je zainteresiranih, če bodo sposobni za poklice, za katere so se že delno opredelili, 235 jih je povsem neodločenih, ker še premalo poznajo poklice in podobno.

Ceprav je v zaposlovanju že dokaj drugače kot pred leti, ko je demala vsako večje podjetje prosilo in iskalo delavce, vendar tudi zdaj z zaposlovanjem še ni težav. V glavnem gre za vsklajevanje med željami mladine in stvarnimi potrebami pri nas. Prav v tem pa so ne dotelej pokazale velike neskladnosti. Tako je na primer doslej samo 8 kandidatov za poklice kovinske stroke, gospodarske organizacije pa so že same javile 58 razpoložljivih delovnih mest. Podobno je v mizarstvu in zidarstvu stroki, kjer je samo 13 interesentov, prostih mest pa je 45. Za gumarsko stroko jih želijo 35, a se je doslej javil samo eden. To se pravi, da bo delovnih rok še premalo. Na drugi strani pa je preveč pritisk mladine za posamezne poklice, kjer so zelo majhne možnosti za zaposlitev. Tako je na primer 57 kandidatov za avtomehanike, čeprav je tam le 5 delovnih mest; za radiotehniške in mehanike ne je že javilo 17 prostih, čeprav ni zagotovljeno niti eno delovno mesto in tako naprej.

Mladina se mora spoznati z možnostmi šolanja, priučevanja in zaposlovanja v posameznih dejavnostih skladno z željami in sposobnostmi. Odločitve ob teh prvih korakih v življenje so vsekakor zelo važne in vsaka naglica je lahko samo škodljiva. — K. M.

Drsi kakor so »zdrsnile« cene prodajnim artiklom, sta si mislili ti dve ženski

Cene blagu naj znižajo podjetja

V petek, 13. aprila, je imel svet a pian in finance ObLO Kranj 10. redno sejo, na kateri so razpravljali in sklepali o oprostitvi oziroma znižanju obdninskega davka na maloprodajni promet v času Gorenjskega sejma. Svet je o tem razpravljal že na prejšnji seji, vendar ni bil enotnega mnenja, zato je to vprašanje ponovno priložilo na dnevni red zadnje seje.

Svet je zavzel stališče, da se mora blago na Gorenjskem sejmumu poceniti z znižanjem prodajne cene proizvajalca in trgovca, ne pa na račun oproščenega obdninskega prometnega davka. Sklenili so, da se za letošnji pomladni, poletni in jesenski Gorenjski sejem zniža stopnja obdninskega prometnega davka na maloprodajni promet od 6 na 3 odst. Za prihodnje sejmne pa bo uprava Gorenjskega sejma morala poskušati drugačno stimulacijo za razstavljanje, ker svet znižanja davka ne bo več odobrila. Svet bo v prihodnje zahteval od Gorenjskega sejma tudi točen izračun posameznih razstavljalcev z območja kranjske komunne, ki bodo sodelovali na sejmumu. — R.

BELEŽKA

CIGARETE V ŠOLSkih TORBICAH

Znanec R. mi je tole povedal. Na poti iz šole Fr. Prešernov proti Zlatemu polju v Kranju se ob cesti dostikrat ustavljajo trije šolarji in si prižgejo cigarete. Ondan sta dva svojega tovariša morala celo točiti po hrbtu, da bi prišel do sapa, ker ga je napadel hud kašelj po vdihavanju dima. Ti fantje so stari od 9 do 11 let. Včasih jemljejo kar cele zavitke cigaret Filter ali pa Morava iz šolskih torbic ali iz žepov. Mi-moidoč to opazujejo, nekateri se zgražajo, toda trojka kadilcev je zelo energična in si ne dovolji pripomb. Neki ženski, ki se je vračala iz Zdravstvenega doma in jim je nekaj rekla, je eden izmed prizadetih na ves glas zakričal: »Naprej pojdi, sitnica, saj ne kadimo za tvoji denar!«

Ljudje se čudijo, kako da v šoli ne znajo preprečiti takih pojavov ali pa vsaj vplivati na otroke, in to glede kajenja in seveda tudi obnašanja na cesti. Še bolj pa nas lahko začudi odnos staršev do tega. Ti otroci se vračajo iz šole z občutnim zadahom po cigaretah, imajo po žepih in torbicah raztresen tobak itd. Doma bi morali to opaziti. Ali se res ne more najti neka oblika vzgoje takih otrok!? — K. M.

NAŠ RAZGOVOR

Kongres Ljudske mladine Slovenije - kažipot za bodoče delo

V tem smislu je izzvenel pogovor s predsednico skupine za delo mladinskih aktivov na osemletkah v kranjski občini Polonca Cafuta. Povedala je, da se je delo pri Obdninskem komiteju LMS Kranj po kongresu v marsičem spremenilo. Kongres je predvsem posredoval nekatere nove oblike in metode dela z mladino.

»Po kongresu smo komisija za strokovno izobraževanje razdelili v tri skupine, in sicer: v skupino za osemletke, ki jo vodim sama, v skupino za srednje strokovne šole in v znanstvene domove ter skupino za izobraževanje po tovarnah.«

»Koliko mladinskih aktivov deluje na osemletkah v kranjski občini?«

»Mladinski aktiv delujejo na osemletkah v Preddvoru, Predosljah, Cerkljah, Dupljah, na Primskovem in na šolah »Staneja Zagarja«, »Lucijana Seljaka«, »Franceta Prešernova« in »Simona Jenka«. Vključeno je okrog 1000 mladincev iz sedmih in osmih razredov.«

»Dostojerje o delu mladine na osemletkah razmeroma malo pisali. Povejte kaj več o tem.«

»Za gotovo lahko rečem, da se je delo mladinskih organizacij na teh šolah v zadnjih letih precej spremenilo. Zlasti se po kongresu mladine Slovenije. Zastarele oblike dela smo zamenjali z novimi oblikami — s takimi, ki so pogojene z vsakdanjim življenjem. Tu naj omenim, da so pri organizacijah na teh šolah zelo delovni klubi OZN, pa prometni krožki, krožki za tehnični pouk, ponekod so zelo delovni tudi mladi zadružniki. Nekateri organizacije izdajajo s pomočjo šolskih vodstev tudi svoja glasila. Uspešni so tudi foto krožki. Ne smemo pa pozabiti tudi drugih dejavnosti — denimo — samoupravljanja, gospodinjstva pouka itd.«

»Kakšno delo se obeta do konca šolskega leta?«

»V teh dneh smo pričeli s

pripravami za stremem učencev iz šestih razredov — teh je okrog 500 — ki bodo na dan mladosti sprejeti v mladinsko organizacijo. Ob tej priložnosti bodo mladinske organizacije priredile tudi izlete v značne partizanske kraje. V zvezi s STAFETO MLADOSTI kaže omeniti, da so mladinske organizacije in pionirski odredi svojo nalogo častno izpolnili.«

»Pripravljate še kaj za zaključek šole?«

»Sole bodo zaključile pouk z raznimi kulturnimi prireditvami, razstavami, izleti itd. Hradi pa mislimo tudi na to, da bo okrog 500 učencev končalo osemletko. Poskrbeti bo treba, da se bodo lahko vpisali na zaželene šole ali pa, da se bodo primerno zaposlili v proizvodnji in drugih poklicih. Ne sme se ponoviti lanski primer, ko je več kot 200 mladincev v kranjski občini ostalo brez zaposlitve niti niso mogli nadaljevati šolanja. V teh dneh organiziramo tudi seminarje in predavanja o poklicnem usmerjanju. Pripomorejo naj, da se bo mladina lahko pravočasno odločila za ustrezne poklice.«

»Imate v zvezi s tem kakšne posebne želje?«

»Želim, da bi vsi uspešno končali šolanje in da bi se odločili za tiste poklice, ki jim bodo prinašali kar največ veselja in zadovoljstva.« — R. C.

Zdravstveno stanje otrok ni najboljše

Svet za zdravstvo ObLO Kranj je pred kratkim razpravljal o zdravstvenem stanju otrok in o higieni na šolah in še o nekaterih drugih zadevah s področja zdravstva.

Ugotovili so, da se je čistoča na šolah zadnje čase precej zboljšala. Zaskrbnjuje pa je stanje na osnovnih šolah v Senčurju, Predvoru, Cerkljah in Trbojnah. Ta postopajo sta stara 100 in več let in še zdaleč ne ustrezajo osnovnim higijenskim predpisom.

O zdravstvenem stanju otrok pa je poročal dr. Vladimir Premrou. Povedal je, da so šolske ambulante opravile 5923 pregledov otrok, ponovnih pregledov v ambulanti pa je bilo 7423. Sistematskih pregledov šolskih otrok so zabeležili 7789.

Ugotovitve sistematskih pregledov niso posebno razveseljevale. Podatki kažejo, da ima precej otrok slabo telesno držo. Število se giblje med 26 in 38 %. Po drugi strani pa so ugotovili, da ima dobro telesno razvito le 50 % otrok. Dalje: dobro hranjenih je 50 % otrok, 13 % učencev osnovnih šol ima deformacijo hrbtenice (20 % dijakov na gimnaziji, 24 % učencev vajenskih šol in nad 34 % dijakov srednjih strokovnih šol). 27 % učencev osnovnih šol ima deformacijo stopal (do 35 % v srednjih šolah), gnihlobo zob od 40-75 %, bolezni srca od 5-10 % itd.

Ko so iskali vzroke za takšno stanje, so ugotovili vrsto pomankljivosti. Semkaj sodi v prvi vrsti nepravilna drža otrok v šolskih

klopeh. Te pogosto niso izdelane tako, da bi lahko otrok v njih normalno sedel. Sledijo še slaba in nesistematska telesna vzgoja in telovadba. Pouk telovadbe največkrat poteka brez sodobnih telovadnic in potrebnih pripomočkov in ga ponekod obravnavajo zgolj kot nepotreben privezek učnega načrta. Vprašanje zase so tudi stanovanja, zlasti tistih učencev, ki jih imajo v najetih hišah, in dijakov, ki staršujejo v najetih sobah itd. K izboljšanju zdravstvenega stanja šolskih otrok pa so

precej pripomogle šolske kuhinje, vendar je to le en ukrep za izboljšanje splošnega položaja.

Svet je sprejel vrsto sklepov in nalog, ki obetajo ublažitev problemov. Vsekakor bi koristila predavanja o zdravstvenem stanju otrok tudi za pedagoge. Razen tega bi kazalo uvajati sistematsko telovadbo, kjer naj bi dobile svoje mesto tudi ortopedske vaje. Svet je sklenil priporočiti republikanski zavodu za zdravstvo, naj bi v prihodnje strokovnjaki pregledovali načrte za šolske klopi, tako da bi v prihodnje serijsko izdelovali šolsko opremo samo s potrjenimi projekti. — C. R.

PROBLEMI TELESNE VZGOJE V LOSKI DOLINI

Telesno vzgojo (tudi) delavcem!

Obdninska zveza za telesno vzgojo v Skofji Loki vse od lanskega ustanovitve pa do sedaj ni odigrala kake pomembne vloge na po-

telesnovzgojnih organizacij, ampak se je ukvarjala le bolj s tehničnim delom.

IN KJE SO VZROKI...?

Res je, da so imeli člani odbora obdninske zveze vzroke za tako delo, vendar je tudi res, da so si na letošnjem občnem zboru začrtali vse drugačno pot, čeprav ti vzroki še vedno obstajajo. Za uresničitev svojih ciljev so obdninsko zvezo najprej organizacijsko in kadrovsko okreplili — organizacijsko v tem smislu, da so si na podlagi enoletnih izkušenj zadali tak program, ki ga ne bo težko izpeljati, če se bodo člani le malo bolj zavzeli za delo.

KAJ PA DENAR...?

Če pa se hočejo v loški komunni lotiti tega vprašanja, si morajo najprej zagotoviti denarna sredstva. Člani odbora obdninske zveze za telesno vzgojo so sklenili, da v ta namen formirajo poseben sklad za razvoj telesne vzgoje. Odprto je ostalo le še najvažnejše vprašanje — od kod bodo v sklad dotekala sredstva... — J. Zontar

OBNOVILI BODO POKOPALISCE

V Poljanah nad Skofjo Loko bodo obnovili vaško pokopališče. Predvsem ga nameravajo obditi z ograjo in urediti po terasah. — Predračun za vso adaptacijo znaša milijon 800 tisoč dinarjev; od tega bo občinski ljudski odbor prispeval 800 tisoč dinarjev, ostalo pa bodo zbrali domačini sami s prostovoljnimi prispevki. Doslej so Poljanci zbrali že okrog 700 tisoč dinarjev. — Z.

ZOBOZDRAVNIKA SE VEDNO NI

Ko se je v Gorenji vasi občutneje pojavil problem zobozdravstva, so občani sklenili, da morajo vas in okoliška naselja dobiti svojega zobozdravnika (dotlej so morali v Skofjo Loko). — Pereče vprašanje so nekoliko ublažili s tem, da je zobozdravnik dvakrat tedensko opravljal preglede in popravila zob v Gorenji vasi, vendar so bili pri tem prizadeti tisti z bolečinami, saj so morali čakati tudi po nekaj dni ali pa oditi v mesto po pomoč. Potem so na zborih volivcev Gorenjevaščanom obljubili, da bodo dobili svojega zobozdravnika, ko bo zanj na razpolago stanovanje. Domačini so na to računali in sklenili, da bo v novem stanovanjskem bloku prostor zanj. Kljub prizadevanjem pa so še vedno ostali brez zobozdravnika, medtem ko stanovanje čaka prazno... — Z.

MNOŽIČNOST NAJ BO OSNOVA

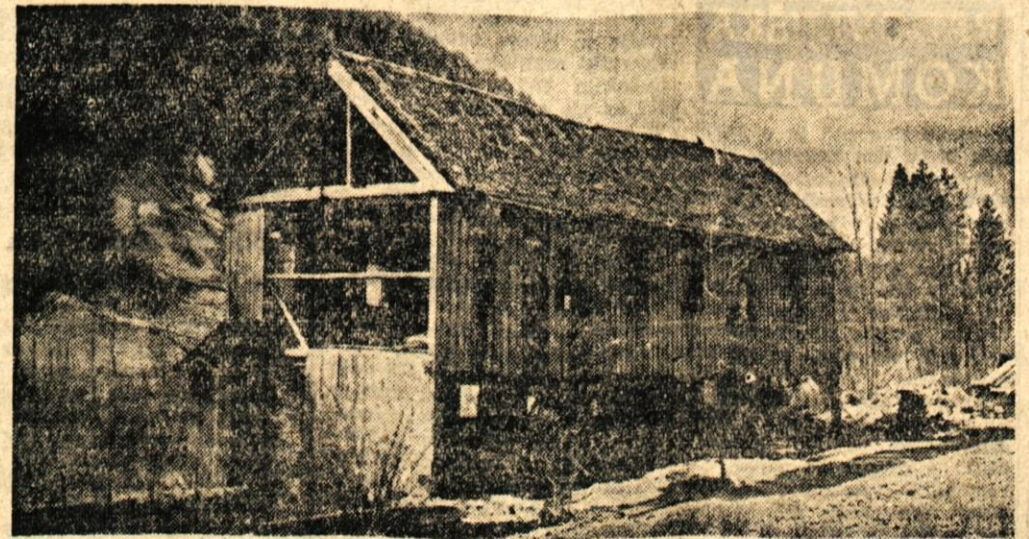
V Skofjeloški občini bodo dali ves poudarek množičnosti. Dostikrat so namreč že ugotovili, da se v današnjih pogojih vse premalo zanimamo za telesno vzgojo, in to v času, ko naš človek tako rekoč preživlja krizo zaradi enostranskega delovanja pri svojem delu. Zato bodo skušali usmeriti telesno vzgojo v tovarne in podjetja, kar bo brez dvoma ugodno vpliva-

V PRID ŽIVINOREJE

V kranjski občini bodo tudi letos izvedli odbiranje oziroma licitacijo bikov — plemenjakov. Letošnja spomladanska licitacija bikov bo 20. aprila, in sicer v Mavčičah, Zabnici, Besnici, Primskovem, Nakiem, Podbrezjah, Goričah, Predosljah, Preddvoru, na Jezerakem, Kokrji, Visokem, Velešovem, Cerkljah, Zalogu, Voklem, Trbojnah in v Senčurju. — V pošteve pridejo živali stare nad eno leto. — R.

PREMIERA V TREBIJI

Kulturno-umetniško društvo Trebija pri Gorenji vasi bo v soboto prvič uprizorilo delo »Molčeca usta«, ki so ga naštudiral domači igralci sami, pri režiji pa je sodelovala Silva Krapševa. — J.

Ta stavba v spodnjem koncu Selške doline prav gotovo ni v okras temu kraju, še manj pa v prid turističnemu razvoju doline. Zato bi bilo pametno, da bi pristojni organi razmislili o obnovitvi — seveda če se to sploh splača — ali pa o dokončni odstranitvi te podrtje

Trgovsko podjetje »MERKUR« Skofja Loka vam nudi bogato izbiro raznovrstnega blaga na Gorenjskem sejmumu v Kranju

USPEHI IN SLABOSTI V GOSTINSKEM PODJETJU »POSTA«

Razgledane ljudi v organe samoupravljanja

Med večja gostinska podjetja na Gorenjskem sodi tudi jeseniška »Posta«. V okviru svoje dejavnosti ima omenjeno podjetje dva hotela in šest večjih in manjših go-

JESENIŠKI KOVINAR

stišč. Pa preidimo kar k osnovnemu problemu gostinskega podjetja »Posta«. To so kadri. Trenutno imajo le polovico zaposlenih kvalificiranih ali polkvalificiranih gostinskih delavcev. Toda kljub temu podjetje še dokaj dobro gospodari.

SREČANJE IZSELJENCEV

Jesenice, 18. aprila - Danes poteka 20 let, odkar je okupator ustrelil 50 talcev v Jesenicah in okolice ter hkrati pregnal 50 družin v nemško taborišče Wernfels pri Nürnbergu. V to taborišče so bile pregnane tudi nekatere družine iz okolice Bleda, Škofje Loke in Kranja, tako da je bilo v njem 286 ljudi z Gorenjske. Veliko Gorenjcev je bilo izseljenih tudi v druga nemška taborišča.

V spomin na te žalostne dogodke iz zadnje vojne pripravljajo na Jesenicah srečanje internirancev iz vseh nemških taborišč. Srečanje bo v nedeljo, 22. aprila, na Jesenicah v dvorani Delavskega doma. Podobno srečanje bo tudi za izseljence v Srbijo, in sicer maja ali junija letos. - P.

Seminarji so dosegli svoj namen

Pred kratkim je idejno-vzgojna komisija pri Občinskem odboru SZDL na Jesenicah organizirala pri vseh krajevnih odborih jeseniške občine seminarje za vse članice družbeno-političnih organizacij. Na tri dni trajajočih predavanjih so obravnavali vlogo in naloge SZDL v razvoju komunalnega sistema, organizacijske oblike in metode dela v SZDL, v družbeno-političnih organizacijah in dru-

Drug problem je delavsko samoupravljanje v podjetju. Prav zaradi nezadostne izobrazbe nekaterih delavcev to precej šepa. Delavci v gostinskem podjetju »Posta« že čutilo potrebo po izobraževanju. Precej se jih bo vključilo v enomesečne tečaje, ki jih bo organizirala Gostinska zbornica za kranjski okraj; na teh seminarjih bodo pridobili polkvalifikacijo in kvalifikacijo.

Tudi v gostinskem podjetju »Posta« so pred volitvami v nove organe samoupravljanja. Ljudi za samoupravne organe bodo izbrali zelo skrbno, tako da bo s tem tudi dosedanja slabost odstranjena. Gledali bodo, da pridejo v novi delavski svet razgledani ljudje. K temu bo pripomogel tudi Občinski sindikalni svet na Jesenicah, ki bo v sodelovanju s podjetjem organiziral seminar za vse novoizvoljene člane organov delavskega samoupravljanja.

Lani so imeli v gostinskem podjetju »Posta« na Jesenicah okoli 160 milijonov dinarjev, letos pa računajo, da bodo naredili za okoli 180 milijonov dinarjev prometa. Čisti dohodek delijo v razmerju 75:25, razlika med najvišjim in najnižjim osebnim dohodkom v podjetju pa je v razmerju 1:2,8.

Iz razgovora z direktorjem podjetja smo med drugim tudi zvedeli, da je napačno to, če so nekatera gostinska podjetja podražila vzporedno alkoholnim pijačam tudi hrano. V »Pošti« ni tako. Tistim gostinskim uslugam, ki najbolj gredo v promet, so se celo znižali ceno.

Za to sezono ima gostinsko podjetje »Posta« na Jesenicah v obeh hotelih, in sicer na Jesenicah in na Planini pod Golico že skoraj vse zmogljivosti zasedene. Razen tega bodo še to pomlad postavili za reklamne deske, ki jih bodo postavili na vidnejših mestih in bodo opozarjali na posamezne obrate podjetja, kot na primer za hotel »Posto«, za Dom na Planini pod Golico in podobno.

Pokazalo se je, da iznajdljivost posameznega gostinskega delavca, kot imamo primer v gostinskem podjetju »Posta«, lahko precej pripomore k uspehu podjetja. Tako se v sezoni vsak ponedeljek ustavi na kosilu v hotelu »Posta« 180 do 220 Svedov, ki potujejo na morje ali se vračajo preko Jesenic v domovino. Hotel »Posta« ima o tem poseben dogovor s turistično agencijo »Resabire« iz Stockholma. Težjo za tem, da bi takih skupin na Jesenicah kar največ zadržal in to, bodisi v tem ali onem gostinskem podjetju. - M. Zivkovič

Novi pogoji - povečanje storitev

V tržiški občini lahko govorimo le o enem podjetju, ki se ukvarja z gradbeno dejavnostjo - t. j. o Gradbenem podjetju Tržič - ker Komunalno podjetje in Servis stanovanjske skupnosti »Center« opravlja le manjše usluge. Zatorej bo povečanje vseh gradbenih storitev na območju tržiške občine za 10,8 odstotka v primerjavi s preteklim letom slo na račun Gradbenega podjetja (delovni kolektiv predvideva, da bo svojo storitost lahko povečal celo za 15 odstotkov, če si bo pravočasno zagotovil vse delovne pogoje).

Gradbeno podjetje si že dlje urejuje in izgrajuje prostore za stranske obrate (skladišča, uprave in podobno), ki bodo letos dokončno urejeni. Podjetje pa ima v načrtu, da bo svoje storitve tudi mehansko izpopolnilo in se osamosvojilo tudi glede transportov. V ta namen bo investiralo precejšnja sredstva v nove naprave in prevozna sredstva. Vzpo-

redno s tem si bo podjetje zagotovilo tudi solidnejše poslovanje z investitorji in skušalo preiti iz

TRZIŠKI VESTNIK

dosedanjega načina obračunavanja storitev na sklepanje pogodb o dokončni vrednosti objektov.

V vsem naštetem gre za precejšnjo izboljšavo delovnih pogojev in je zato tudi razumljivo, da bo Gradbeno podjetje Tržič lahko tudi precej povečalo obseg svojih storitev, za kar so zainteresirani vsi občani. Zainteresirano je razumljivo, saj so v tržiški občini gradbene zmogljivosti še vedno premajhne za vse potrebe novogradnje, ki so iz leta v leto večje. - F.

Vse bliže realizaciji

Tržič, 17. aprila - Na nedavnem seminarju v Podjurbelju za predsednike in tajnike krajevnih odborov SZDL ter za člane IO SZDL so se precej razgovarjali tudi o pogojih dela organizacij SZDL. Enotna ugotovitev je bila, da uspešnejše delo predvsem zahteva precejšnje pomanjkanje prostorov in da bi bilo zato potrebno

organizacijam čimprej razdeliti sredstva, ki jih je ObO SZDL zbral s prostovoljnimi posojili. Iz teh sredstev je doslej že plačan lokalni radijski oddajnik, ostala sredstva pa še niso razdeljena. Potreba pa je seveda toliko, da je potrebno razpoložljiva sredstva res načrtno vložiti v tiste družbene prostore, kjer bodo najbolj smotno izkoriščena. Dokončen razdelilnik pa bo izdelala posebna komisija, ki se je večeraj temeljito lotila svojega dela. Komisija sedaj pregleduje dejanske potrebe KO SZDL in jih bo primerjala s posameznimi predračuni in tudi z zmogljivostjo preostalega posojila. Pričakovati je, da bo zadeva že prihodnje dni dokončno rešena in da se bodo posamezne organizacije lahko lotile dela. - B. F.

ALI ZE VESTE, DA...

... je na območju tržiške občine padlo število članov Prešernove družbe v zadnjem letu od 591 na 535.

... da je bilo v zadnjem letu le 6 poverjenikov Prešernove družbe, ki jim je uspelo povečati število članov (Stefka Gotz, Frančiška Dacar, Jelka Markič, Janez Lombard, Ferdo Sluga in Stanko Zmilet), medtem ko se je preostalih osem slabo izkazalo.

... da bodo morali vsi investitorji v tržiški občini, ki bodo pričeli s stanovanjsko gradnjo, letos plačati komunalni prispevek, ki bo v celoti znašal 18 milijonov din. - Ta sredstva bodo porabljena za vodovod Lom-Tržič za gradnjo vodovoda v Podjurbelju in Bistrici in za kanalizacijo na Ravnah.

... da bodo dobili krajevni odbori v tržiški občini letos 6.160.000 dinarjev za vzdrževanje cest in za osebne dohodke cestarjev.

... da se bo zbralo v stanovanjskem skladu pri ObLO letos 157 milijonov dinarjev, katerimi bodo razpolagali Tržičani. Predvideno je, da bita sredstva razdelili po naslednjem ključu: 65 odstotkov gospodarskim organizacijam, 20 odstotkov ObLO in zavodom, 6 odstotkov za individualno gradnjo, 2 odstotka pa bi ostala za rezervo.

Premalo seminarjev

V Domu »Staneta Zagarja« so bili v zadnjem mesecu kar trije seminarji, in sicer za predsednike in tajnike KO SZDL, sekretarje osnovnih organizacij ZK, predsednike sindikalnih podjetij, predsednike mladinskih aktivov in člane občinskih odborov ome-

njenih organizacij iz tržiške občine. Za vse seminarje je značilno, da so bili skrbno pripravljani in da so bili udeleženci seminarjev z njimi nadvse zadovoljni. V ilustracijo za to ugotovitev na navedeno nekaj odgovorov, ki jih je dala anonimna anketa na seminarju, ki ga je priredil ObO SZDL:

- »Izkušnje, ki sem jih dobila na tem seminarju, mi bodo dobro služile pri nadaljnjem delu.«
- »Seminar nam je zelo koristil.«
- »Zal je bil čas za tako obsežno gradivo prekratko odmerjen.«
- »Seminar je poglobil moje znanje.«
- »Na tak način je treba izobraziti naše ljudi.«
- Takšne in podobne izjave kažejo, da si Tržičani v prihodnje želijo več podobnih seminarjev, zlasti še, če bodo tako organizirani, kot so bili nedavni. Izobrazevanje na tem področju in v takšni obliki pa je prav gotovo v korist vsem občanom in celotnemu gospodarstvu tržiške občine. - F.

Na kratkem valu

● Danes se je v Radovljici končal tridnevni seminar za izdelavo profila kmetijskih, gozdarskih in grafičnih delavcev, ki ga je priredila republiška Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo skupno z Zavodom za strokovno izobraževanje LRS. Namen tega seminarja, ki se ga je udeležilo nad 20 slušateljev iz vseh okrajev, je bil, da se določijo obseg znanja, ki je potrebno pri opravljanju določene dela.

● Pred dnevi je bil ustanovljen pripravljalni odbor za proslavo krajevnega praznika v Begunjah, ki bo 4. maja. Sestavljajo ga predstavniki iz Tržiča, Begunj in Radovljice. Križni odred bo v soboto, 5. maja, začel svojo pot v Križah, jo nadaljeval preko Kovorja, Leš (kjer bo miting) in mimo ostalih vasi »pod gorami« v Begunje, kjer bo v nedeljo dopoldne slovesen sprejem nekdanjih osvob-

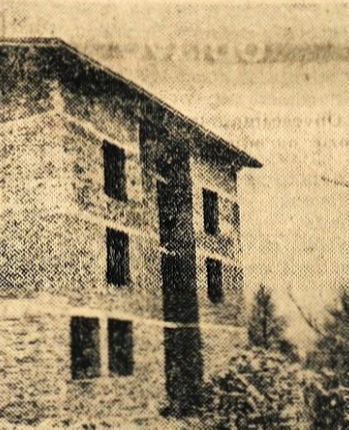
boditeljev Begunj. Na vsej poti bodo polagali ob vznožju spomenikov in obeležili vence. Pobjod bodo posneli na filmski trak.

● V ponedeljek je napočel izginila pločevina iz parka v Radovljici. Nekaj ur tržičan hamion z oznako ZG je odpeljal kamen spotikee.

● Delavci Komunalne uprave so začeli v parku izkopavati zemljo, posadili bodo več sadik okrasnega grmičevja in dreves.

● V prvem tromesečju je poslovalnica »Izletnika« v Radovljici privedla dva prednena izleta v Avstrijo in Italijo, v izlete po domovini in 38 prevozov na razne prireditve.

● Občinska komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu v Radovljici namerava postaviti na vidnem mestu vitrino, v kateri bodo razstavljene slike prometnih nesreč v komuni. Slike bodo nedvomno vzgojno vplivale na ostale koristnike cest.

Elektro Zirovnica - rajon Bohinjska Bistrica gradi v Bohinjski Bistrici večjo stavbo, v kateri bodo skladišča, instalaterska delavnica in tri stanovanja

Z RAZŠIRJENEGA PLENUMA SZDL

Smernice krajevnim skupnostim

Radovljica, 17. aprila - Večeraj je bil v veliki sejni dvorani ObLO razširjen plenem Občinskega odbora SZDL, na katerem so razpravljali o ustanavljanju in vlogi

RADOVLJIŠKA KOMUNA

krajevnih skupnosti in o problemih, ki pri tem nastajajo. Predsednik Občinskega odbora SZDL Ivan Cerkovnik je v uvodu omenil, da so v krajevnih skupnostih razpravljali na minulem seminarju predsednikov in tajnikov KO, nato pa je prebral referat, v katerem je konkretno analiziral možnosti ustanavljanja krajevnih skupnosti in vsebino dela le-teh.

Dosedanji krajevni odbori, ki jih je v radovljiški komuni 19, so delovali kot nekakšni podaljski ObLO - reševali so najvažnejša komunalna vprašanja. Krajevni odbori niso povsem zaživelj spričo pomanjkljivih sredstev. Pri tem pa nastaja potreba po ustanavljanju krajevne samouprave, ki ne bo reševala samo komunalnih problemov, temveč bo razvijala nov moralno-politični odnos ljudi, ki se bo izoblikoval ob nenehnem sodelovanju vsakdanjih problemov občanov. Krajevna skupnost mora biti nosilec materialno-tehnične onsove za vsakdanje življenje družine oziroma posameznika. Iz tega pa je razvidno, da KS ne bo samo zadeva državljanov in njihovih sredstev, temveč tudi komune in njenih sredstev, problemom KS pa naj bi prislutili tu-

di gospodarske organizacije. Na podlagi živahne razprave o sredstvih, namenu in problemih raznih servisov, obratov družbene prehrane, vzgojno-varstvenih ustanov, ki jih bodo ustanovljale po potrebi krajevne skupnosti, je komisija za sklepe sprejela nekaj okvirnih zaključkov. Sklepi so naslednji: ObLO naj obravnava KS in jih z občinskimi statutom uzakoni, prav tako naj sprejme določila o območjih KS, ki jih je predlagal plenem in uvede postopek za njihovo ustanovitev. - ObLO naj prouči materialna sredstva v zvezi s formiranjem KS oziroma naj formira sklad za KS.

- Naloge in pristojnosti se morajo določiti načelno v občinskem statutu. - KS naj izdelajo svoje statute prilagojene prilikam, potrebam in možnostim. - KS bodo morale vsako leto izdelati program dela na svojem območju, v katerem naj bodo poudarjeni najvažnejši problemi. - Zaradi problema družbene prehrane in raznih servisov je potrebno, da se novoustanovljene KS povežejo z vsemi krajevnimi institucijami. - Za boljše koordinacijo KS naj se imenuje skupni organ v občinskem merilu, ki bo posredoval izkušnje posameznih KS. Ta naj bi večkrat skliceval delovne sevnice. - KS naj prevzamejo obstoječe vzgojno-varstvene ustanove in naj ustanovijo nove. - Pročnje naj se možnosti prenosa pristojnosti socialno-varstvene službe. - Občinski odbor SZDL in krajevne organizacije SZDL morajo nuditi vso pomoč pri ustanavljanju KS in pri njihovem delu.

NOVO GLASILO MED TRŽIČANI

Predlog komisije za tisk, ki ga je nedavno osvojil IO Občinskega odbora SZDL, se je že uresničil: pred dnevi je že izšla prva številka ciklostirnega glasila »Obveščevalec«. Glasilo ObO SZDL bo izhajalo občasno, njegov namen pa je, da bo »Obveščevalec« seznanjal članstvo - predvsem pa KO SZDL - z vsemi aktualnimi problemi, ki nastajajo pri družbeno-političnem delu. Vsebinska prva številka »Obveščevalca« je dokaj pestra, čeprav pomeni šele začetek dela na tem področju. Pričakovati pa je, da bo glasilo v prihodnje bolj pestro in aktualnejše, ker ima uredništvo »Obveščevalca« namen, da bo vsak mesec obiskalo eno izmed krajevnih organizacij in se z njenimi člani pogovorilo o pogojih dela, o delu samem, o uspehih in načrtih. »Obveščevalec« bo s tem v praksi izmenjeval izkušnje med posameznimi organizacijami, ki jih bodo le-te koristno lahko uporabljale tudi pri svojem delu. Glasilo bo prav gotovo tudi bolj pestro, ko se bodo člani SZDL z njim podrobneje seznanili in tudi sami pomagali s pisanjem. Verjetno bodo zato tudi pri vsakem krajevnem odboru organizirali posebna dopisništva, ki bodo skrbeča za sodelovanje z uredniškim odborom pri komisiji za tisk ObO SZDL Tržič. - B. F.

VREDNO POSNEMANJA

Do nedavnega so avtobusi v Mlinčanem ustavljali na cesti. Ker pa je tako ustavljanje nevarno in ogroža varen promet, so na pobudo Mesnega odbora Bled in s pomočjo SZDL sklenili zgraditi avtobusno izogibališče. Vsa dela pri tem izogibališču opravljajo Mlinčani s prostovoljnimi delom, pri tem pa sodelujejo pripadniki JLA iz Bohinjske Bele. Z deli hitijo, ker si želijo dokončati izogibališče do 1. maja. Ta akcija prizadevnih Mlinčanov zasluži vsekakor vso pozornost in je vredna posnemanja. - St. S.

NABITO POLNA DVORANA

Jesenice, 17. aprila - V okviru tedna zdravja je sinoči Delavska univerza na Jesenicah organizirala zanimivo predavanje pod naslovom »SAMO DVOJE OČI IMAMO«. Predaval je jeseniški zdravnik dr. Viktor Marčič. Za razliko od prejšnjih predavanj, ki jih je organizirala jeseniška Delavska univerza, je bilo to zelo dobro obiskano in je bila dvorana Delavskega doma nabito polna. - M. Z.

SREČANJE ZDRAVNIKOV

Te dni sta imeli na Jesenicah prvi skupni sestanek jeseniška in kranjska podružnica Zdravniškega društva. Da bi povežali delo obeh podružnic, so priredili večer predavanja o delovanju srca (predavanja so spremljali poučni filmi).

Med drugim so na tem sestanku tudi sklenili, da bodo gorenjski zdravniki v kratkem organizirali poučno ekskurzijo v Novo mesto, kjer si bodo ogledali obrv farmaceutskih izdelkov »Krk«. Drugi skupni sestanek računajo, da bodo v kratkem organizirali v bolnišnici v Begunjah in tretjega kasneje v Kranju. - M. Z.

SIVILJSKI TEČAJ ZAKLJUČEN

Siviljski tečaj zaključen. Preteklo nedeljo, 15. aprila, je bila v Kranjski gori v klubskih prostorih razstava del siviljskega tečaja, ki ga je v januarju letos organizirala Kmetijska zadruga iz Kranjske gore. Ta je dala tudi dobrušen del finančnih sredstev, tako da je vsaka tečajnica prispevala k šolnini le minimalen znesek in manjši znesek za kurjavo.

Tečaj je trajal tri mesece in ga je obiskovalo 20 tečajnic (skoraj same poročene žene). Tečaj je bil trikrat tedensko v dopoldanskih, oziroma popoldanskih urah. Tečaj je vodila Tonka Lesjak iz Kranjske gore. - M. Baloh

„Agroservis“ Kranj

razpisuje prosta delovna mesta za:

1. VEČ KVALIFICIRANIH AVTOMEHANIČNIKOV
2. MEHANIKA ZA SERVISNO SLUŽBO KMETIJSKE IN GOZDARSKE MEHANIZACIJE

Pogoji: večletna praksa v avtomehanični stroki in večletna praksa na popravilih kmetijske in gozdarske mehanizacije.

Ponudbe je poslani na upravo podjetja »Agroservis« Kranj, Ljubljanska cesta 22.

mali oglasi • mali oglasi

prodam

kupim

Prodaj sladko seno, slamo, strešni les (šperovci), late za kozolec in kravo, 6 mesecev brejo. - J. Mejač, Topole 11, Mengeš 1467
 Nujno prodam hišo z vrtom na Gorenjskem. - Naslov v oglašnem oddelku 1513
 Prodaj motorno kolo Puch - 250 ccm, letnik 1953 (avstrijski) - Zgoša 56, Begunje. 1514
 Prodaj dobro ohranjen NSU-Maxi, z 9500 prevoženimi km. - M. Lakota, Tavčarjeva 11, Jevonice 1515
 Zaradi selitve prodam dobro ohranjen kuhinjsko pohištvo. - Bakarič, C. Kokrškega odreda 1 1516
 Prodaj dobro ohranjen levi vzdoljni štedilnik in 50 kom. kokoski, rjavih lesnic. - Jelenčeva 23, Primskovo. 1517
 Prodaj klafiro hrusevih drv. - Voglje 44 1518
 Prodaj dobro ohranjen štedilnik «Tobi». - Naslov v oglašnem oddelku 1519
 Prodaj vola, 350 kg težkega. - Pangeršica 6, Golnik. 1520
 Prodaj mobilico, 3 leta staro. - Trboje 61, Smednik. 1521
 Prodaj 10 mesecev starega bikca. - Ziganja vas 45, Križevci. 1522
 Prodaj 14 tednov brejo svinjo. - Ludvik Gubanc, Vodice 83. 1523
 Prodaj 1000 kg sena in otave. - Zerovnik, Valburga 14, Smednik 1524
 NSU-Primo - 175 ccm, s 3000 km, nujno ugodno prodam. - Naslov v oglašnem oddelku. 1525
 Ugodno prodaj v Kranju 2-stanovanjsko hišo z lokalom. - Naslov v oglašnem oddelku. 1526
 Ugodno prodaj rabljeno kredenco in samsko pohištvo. - C. na Klanc 24, Kranj. 1527
 Prodaj plemenskega vola, 480 kg težkega. - Egidij Rehberger, Nova vas 12, Preddvor. 1528

Kupim malo posestvo v bližini Kranja ali Škofje Loke. - Ponudbe oddati v oglašni oddelku. 1529
 Kupim psa - volčjaka. - Naslov v oglašnem oddelku. 1530
 Novejši voz - zapravljivček, kupim. - Ahlin, Rudnik 13, Ljubljana. 1531
 Kupim smrekove deske, debeline 30 mm, suhe. - Vilko Mlakar, Zišče, Pletilstvo, Staneta Zagarja 6, Kranj. 1532

ostalo

Vsem okusom ustreza ledena kava, postrežena v «Park» restavraciji.
 1. maja vabi kolektiv restavracije «Park» na otvoritev restavracijskega vrta. 1477
 Fant, ki ima veselje do kenta, sprejme gostilna Benedik, Strazišče. 1511
 Trgovina DELIKATESA v Kranju sprejme sezonsko prodajalno slededa. 1533
 Zelo zabavna okna za bleve, garaže, delavnice, betonske cevi, kabelske bloke, ima na zalogi CH-LAR Ant. Ježica pri Ljubljani, telefon 31-073. 1534
 Pazila bi otroka od 1 do 3 let starosti. - Naslov v oglašnem oddelku 1535
 Preključujem žalžive besede, ki sem jih izrekla o Ceciliji Munkič. - Polona Langus. 1536
 Izučena šivilja išče stanovanje. Pomaga pri delu. - Naslov v oglašnem oddelku. 1537
 Iščem starejšo žensko - upokojenko, za pomoč v kmetijskem gospodarstvu. Nudim hrano in stanovanje. - Naslov v oglašnem oddelku. 1538
 Takoj iščem sosa/ovalnka. - Marija Marenič, Vodopivecva 7, Kranj. 1539

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

MED 300 TELOVADCI

Štirje zmagovalci

O okrajnem šolskem prvenstvu v orodni telovadbi smo že pisali. Danes le nekaj rezultatov.
 Pionirke - ekipno: 1. L. Seljak Kranj (Kozar, Perko, Tacar, Liebhart, Gros, Kristan in Ankele) 335,2 točke. 2. Prežihov Vorane Jesenice (Urbaš, Seljak, Sračević, Školj, Kac, Stojan, Soberle, Kac) 332,8 točke. 3. Heroja Bračiča Trzin (Ribnikar, Rozin, Perne, Primožič, Šter, Pezdin, Kurnik, Karo) 329,4 točke itd. - posamezno: 1. Irena Soberle (Jesenice) 57,8. 2. Rezka Radočaj (Koroška Bela) 57,6. 3.-4. Nataša Stojan (Jesenice) 57,0. 3.-4. Marija Kavar (Križevci) 57,0. 5. Anka Ankele («Seljak» Kranj) 56,9 točke itd. - ekipno: 1. F. Prešeren Kranj (Rauh, Drakšler, Kusel, Brezar, Strniša, Milek, Marušič, Adamič) 327,9 točk. 2. Bled (Arh. Šopotnik, Martiniak, Kraigher, Vrevc, Ferjan, Sučić, Luka-

čević) 326,1 točke. 3. L. Seljak Kranj (Semrl, Gros, Kočar, Hribernik, Klemenčič, Bajželj, Šifrer, Triler) 326,0 točk itd. - posamezno: 1. Marjan Triler («Seljak» Kranj) 58,6. 2. Marjan Semrl («Seljak» Kranj) 56,1. 3. Jože Debenec (Škofja Loka) 56,0. 4. Drago Sučić (Bled) 55,8. 5. Peter Dašević (Radovljica) 55,8 točke itd. - mladinci - ekipno: 1. Gimnazija Jesenice (Papler, Kalan, Sprajc, Bartelj, Cufar, Ambrožič, Sprajc, Kos) 281,9 točke. 2. Ekonomska srednja šola Kranj (Bakovnik, Vagaja, Dobro, Pirih, Križnar, Pivk, Kordež, Zajc) 281,2 točke. 3. Gimnazija Kranj 276,2 točke itd. - posamezno: 1. Slavica Andoljšek (TTS Kranj) 49,9. 2. Danica Sprajc (Gimn. Jesenice) 48,8. 3. Jožica Zajc (ESS Kranj) 48,5. 4. Vera Cufar (Gimn. Jesenice) 48,3 točke itd. - mladinci - ekipno: 1. Gim-

nazija Kranj (Mladenovič, Juvan, Zepič, Stuhec, Križnar, Koman, Pezdin, Steblaj) 329,2 točke. 2. TTS Kranj (Koprivnik Hribar, Raspočič, Sirc, Urbanc, Šter, Protič, Korošec) 322,3 točke. 3. Gimnazija Jesenice 315,9 točke itd. - posamezno: 1. Bruno Koprivnik (TTS Kranj) 57,9. 2. Miro Steblaj (Gimn. Kranj) 56,9. 3. Miha Koman (Gimn. Kranj) 56,3. 4. Brane Dolžan (Gimn. Jesenice) 56,3 točke itd. - S. O.

PRIJATELJSKO SREČANJE

Preteklo nedeljo sta v Zagorju gostovali ekipi strelcev in kegljačev sindikalne podružnice tovarne gumijevih izdelkov «Save» iz Kranja. Kranjčani so se srečali z moštvi tamkajšnjega «Proletarca» in bili na kegljišču in strelišču boljši od domačinov. V kegljanju 6x100 lučajev so premagali Zagorjane z rezultatom 2333 : 2236, v borbenih igrah pa z rezultatom 393 : 357 in 367 : 349. Desetčlanska ekipa strelcev «Save» pa je odločila srečanje v svojo korist s 84 krogi razlike, in sicer je bil rezultat 1671 : 1587.

V dveh ligah

V nedeljo bo drugo spomladansko kolo gorenjskega nogometnega prvenstva, v katerem se bodo srečali - v Lescah Prešern : Mladost, in Trzinu Trzin : Svoboda (Senčur) in na Jesenicah Jesenice : Triglav B. medtem ko bo moštvo Partizana iz Škofje Loke prosto.

Preteklo nedeljo so bili v podzvezni ligi doseženi tile rezultati: člani - Partizan : Jesenice 1:3, Triglav B : Trzin 1:9, Svoboda : Prešern 2:1, pionirji - Partizan : Jesenice 2:1, Triglav : Trzin 9:0.

Tudi tokrat se bodo med seboj pomerila pionirska moštva Prešern : Mladost, Trzin : Svoboda in Jesenice : Triglav, razen tega pa prvič letos tudi mladinci Prešern : Partizan (Šk. Loka), Trzin : Jesenice in Mladost : Triglav B.

To nedeljo se bo pričelo tudi tekmovanje v I. razredu, iz katerega je moč napredovati v podzvezno ligo. Tako bo v Preddvoru tekma med Preddvorom in Prečosljami, v Naklem med domačim moštvom in Partizanom Trboje-Voglje ter v Britofu med Visokim in Železniki. Tudi v tem tekmovanju nastopajo razen članov še pionirji. - Z.

Vsak dan sveže pražena in mlečna KAVA v trgovini DELIKATESA KRANJ.

Ob 10-letnici obstoja trgovine DELIKATESA Kranj bo 22. maja t. l. veliko NAGRADNO ZREBANJE kuponov, ki jih dobite pri vsakem nakupu nad 2000 din.

Trgovina Delikatesa Kranj vas bo tudi v prihodnje zadovoljila z bogatim izborom delikatesnega blaga po ugodnih cenah.

TOVARNA GUMIJEVIH IZDELKOV «SAVA» KRANJ IŠČE 1 REZKALCA

za delo na univerzalnem vodornem rezkalnem stroju tipa UHG.

Pogoj: Izučeni rezkalec-strugar s 5-letno prakso na omenjenem rezkalnem stroju.

NESREČE

POZAR V SOBI

V noči od 14. na 15. april je začelo goreti v sobi gradbenega tehnika Luka Božiča v samskem bloku gradbenega podjetja Trzin. Domnevajo, da je ogenj zanetil železna pečica, ki jo je Božič zakuril, nato pa je odšel ven. Zaradi hude vročine so se vneli bližnji predmeti. Zgorela je posteljnina in nekaj pohištva. Ker pa je bila soba zaprta, se požar ni mogel razširiti. Škode je za okrog 50.000 dinarjev.

DELAVEC POD HLODI

V ponedeljek, 16. aprila, nekaj pred drugo uro je prišlo na cesti, ki pelje proti Žimopreji v Strazišču do hude prometne nesreče. - Jože Jenko iz Praš je tedaj peljal po tej cesti traktor s prikolico - last KZ Sloga Kranj. Traktor je vlekli tudi prikolico, ki je bila naložena s hlodovino. V bližini moeta, ki drži čez tamkajšnji potok, je srečal vprežni voz, ki ga je vodil Gregor Dolenc. Traktor se je umaknil na strajni desni rob cestišča. Zaradi prehude obremenitve pa se je zmečkal v rob ceste pod prikolico udril. V tem trenutku so popustile tudi ročice in vezi, s katerimi je bila hlodovina povezana. Hlodi so zdrknili čez nasip, z njimi vred pa tudi trije delavci, ki so sedeli na prikolici. Naključje je hotelo, da je Janez Ziherte iz Srednjega Bitnja obležal pod hlodi. Hudo poškodovanega so prepeljali v Zdravstveni dom v Kranj.

Zahvaljujem se vsem, ki so mi ob požaru vsestransko prišli na pomoč. Posebno se zahvaljujem sosedom, PGD Srednja vas, PGČ Kranj in PGD Luče. - Franc Jarc, Srednja vas 50, Senčur. 1540

Zmenjam slamo za gnoj. - Naklo 73. 1541

Naprosim osebo, ki je vzela dvizalo («vintno») iz skednja, da ga vrne. - Oseba je bila opozovana. 1542

Sobo dobi delavec ali upokojenec, ki bi pomagal pri delu. - Naslov v oglašnem oddelku. 1543

Najditelja izrubišne zdravstvene izkaznice in vozniškega dovoljenja prosim, da ju vrne proti navradi na naslov v oglašnem oddelku. 1544

Izobil sem registrsko tablico od motornega kolesa številka KR 14-106. - Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne ali sporoči na naslov: Ivan Perne, BPT Trzin. 1545

Frizersko pomočnico - dobro moč, sprejme takoj Franc Pirč, Kranj, Cankarjeva 8. 1546

Najditelja fotoaparata, pozabljenega na klopci pri spomeniku v Strazišču, zadnjikrat naprosamo, da ga v izogib posledicam zatajevanja, vrne v oglašni oddelku. 1547

objave

Obveščamo lastnike motornih vozil, da odpiramo v Šk. Loka

AVTOMEHANIČNO SERVISNO DELAVNICO

kjer bomo nudili kvalitetne servisne usluge, pranje, mazanje in poliranje vozil.

Odprto vsak dan od 12. do 20. ure v Domu AMD Škofja Loka, Jegorovo predmestje 10. Za člane društva poseben popust!

DELIKATESA KRANJ OBVEŠČA

SVEŽI PISCANCI na zalogi vsak dan v trgovini DELIKATESA KRANJ.

Za domačo zabavo dobro VINO preko ulice po 220 din v trgovini DELIKATESA KRANJ.

Izvrstni domači KEKSI se obče v trgovini DELIKATESA KRANJ.

Bogat izbor mesnih izdelkov in suhega mesa imajo v trgovini DELIKATESA KRANJ.

ZREBANJE BO 5. MAJA 1962

V PRODAJI SO SRECKE PRVOMAJSKE LOTERIJE

Glavne premije so:

- 5.000.000.—
- 4.000.000.—
- 3.000.000.—
- 2.000.000.—
- 1.000.000.—

Najmanjši dobiček pa je 1.000 din.

ZREBANJE BO 5. MAJA 1962

ZAHVALA

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi našega drugega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ANDREJA FAJFARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili v poslednji dom, mu poklonili vence, izrazili sožalje, nam stali ob strani v teh težkih dneh in nam kakorkoli pomagali.

Posebno se zahvaljujemo organizacijam: ZK, SZDL, ZVVI in Društvu upokojencev iz Naklega, tovarni Francu Križnarju za tople poslovilne besede.

Zalujoči: žena, hčerki z družinama, sin in sestra

Hammond Innes:

38

Sinji led

»Kdo mora? Sunde je udaril z roko po mizi. »Poslušajte me torej, gospodična. Jaz nisem še nikoli nikomur ničesar povedal, ali vidite? Nekoč sem bil že v rokah gestapa pa tudi nisem ničesar povedal. In tudi zdaj ne bom ničesar povedal, tudi če gre za življenje kakšnega tovariša.»

»Tovariša? Kako menite to?« je vprašala Jill.
 »No da, saj je vendar tovariš, ali ne? Saj smo bili vendar takrat skupaj.»

»Moški, ki ste ga davi potegnili iz vode?« Jill je prišla Sundeja za roko in ga stresla. »Saj sem vam povedala, da je to neki avstrijski žid, ki je dobil tukaj državljanstvo in je pozneje delal za Nemce.»

Zopet si je Sunde utrujen šel z roko čez obraz. »Čisto ste me zmedli,« je dejal. »Zdaj sploh ne vem prav nič več, kaj sem rekel. Saj to je hujske kot pa poostreno policijsko zasliševanje. Pustite me vsaj malo, da se odpočijem. Potem bomo lahko zopet mnogo jasneje mislili.»

»Prav,« je dejala Jill utrujeno. Tedaj sem stopil v kajuto. »Halo Sunde,« sem dejal. »Kako vam gre zdaj? Ali je vaša roka v redu?«

»Nič ni hudega,« je odgovoril. »Hvala lepa za vse kar ste storili, gospod Gansert. Tale Lovaas je pravi razbojnik.«

»Ali ste bili danes popoldne v Nordhangerju?« sem vprašal.
 »Da,« je ponavljajoče odgovoril.
 »Je bil Lovaas tam pred vami?«

»Da. Videl sem ga v Bovaagenu, ko se je vrnil z izvoščkom.«
 »In potem ste se sami odpeljali v Nordhanger?«

»Točno.«
 »Ali je Lovaas kaj izvelkel iz Einarja Sandvena?«
 »Einarja sploh ni bilo tam.«

»Kje pa je potem bil?«
 »Nič, nisem rekel, kje je.«
 »In kako je z njegovo ženo?«
 »Ona ni ničesar povedala.«
 »Ali ve, kam so spravili Schreuderja?«
 »Morda sluti, toda povedala ni.«

Vstal je in se zibal, ko se je nenadoma miza, na katero se je z vso svojo težo naslonil, prevrnila.
 Zopet sem ga porinil na njegov sedež. »Sedite,« sem rekel. »Se dve ali tri stvari so, za katere bi vas rad vprašal. Kaj se je zgodilo davi - oziroma bolje - večeraj zjutraj? Vi ste vendar slišali, kako je kitolovka v megli plula mimo vas. Verjetno ste je celo videli. Potem ste slišali klice in nekaj minut kasneje je priplaval do vaših čolnov neki človek. Ali ste bili tedaj pod vodo?«

»Ne, tedaj sem bil na čolnu, da bi zajtrkoval in pokadil pipo tobaka. Imel sem še oblačeno potapljaško obleko. Prav tedaj sem malo legel.«

»In kaj se je potem zgodilo? Dvignili ste ga v čoln. In kaj vas je pripravilo do tega, da ste tako naglo dvignili sidro in izginili? Saj ste morali vendar vedeti, da bo kitolovka iskala tega človeka.«

»No, da, saj smo vse zvedeli od njega. Kakor hitro je torej dejal - Nenadoma je utihnil.«

»Kako mislite to, da ste vse zvedeli od njega?« sem vprašal.
 »Tako izprašujejo kmete.«

Zopet je vstal. »Pustite me tu ven in mi dajte mir, ali morete? Do smrti sem utrujen in to je zares čista resnica.«

Dejal sem: »Sedite!«
 »Toda glejte vendar, moj gospod, pustite me vsaj -«

»Jezik za zobe,« sem dejal. »Poslušajte me. Vedeti hočem, kje je tisti možak, tisti Schreuder. Gospodična Somers bi rada to vedela, ker je prijateljica Berna Olsema oziroma Farnella. Rada bi vedela, kaj se je zgodilo tam zgoraj na ledeniku Jöstedal. Jaz bi to prav tako rad vedel iz drugih razlogov. In kar pomeni še več, Sunde: to hočem ugotoviti.«

»Prav, toda iz mene tega ne boste izvlekli,« je trmasto odgovoril.
 »Poglejte,« sem dejal ježno, »kdo vas je rešil pred Lovaasom?«

»To ste bili vi,« je odvrnil. »Povedal sem že, kako sem hvaležen -«

»Ne želim si vaše hvaležnosti,« sem ga prekinil. »Nekaj hočem vedeti. Ali ne morete uvideti, da smo vaši prijatelji? Saj Schreuderju prav nič nečemo. Vedeti hočemo samo, kaj se je zgodilo, in drugega nič.«

Curtis je vtaknil glavo skozi vrata kajute in dejal: »Juha je pripravljena.«

»Okay,« sem rekel. »Prinesi. Morda mu bo to pomagalo, da bo spregovoril.«

Toda ni pomagalo. Dve polni uri sem sedel pred njim kot kakšen zasliševalec pri obveščevalni službi, ki zaslišuje sovražnega ujetnika. Poskušal sem na vse načine, zlepa in zgrda, samo z udatci ne, čeprav sem bil tudi že blizu tega, tako zelo sem bil iz sebe. Toda pri vsem tem nisem ničesar zvedel. Vsakikrat sem stal vedno znova pred židom brez oken in vrat: »Vprašajte mojega družabnika.«

Slednjič sem dejal: »Da, toda kje pa je ta vaš družabnik?«

Pokazal je slabotno nasmeh. »Če bi vam to povedal, bi vendar tudi vedeli, kje je tisti drugi mož, ali ni res?«

»Kakšen smisel ima tedaj, da mi pravite, naj vprašam vašega družabnika?« sem razdraženo planil.

»Povedal vam bom, kaj nameravam storiti,« je nenadoma dejal. »Ko bomo pripluli do naslednjega kraja, me boste izkrcali na kono in jaz bom telefoniral Peeru, naj vas poišče v kraju, kamor s namenjeni. Kateri kraj je to?«

»Fjaerland,« sem dejal.
 »V Sognefjordu?«

Prikimal sem.
 »Potem je to zelo enostavno,« je dejal. »Danes zjutraj boste prišli v Leirvik. Tam me postavite na kopno, jaz bom telefoniral svojemu družabniku in potem ga boste lahko srečali v Fjaerlandu, ko se bo vračal.«

»Vračal od kod?« sem vprašal.

Toda on se je le smejal in stresal z glavo. »Tako me ne boste ujeli, gospod Gansert. Vračal od tam, kjer je bil.«

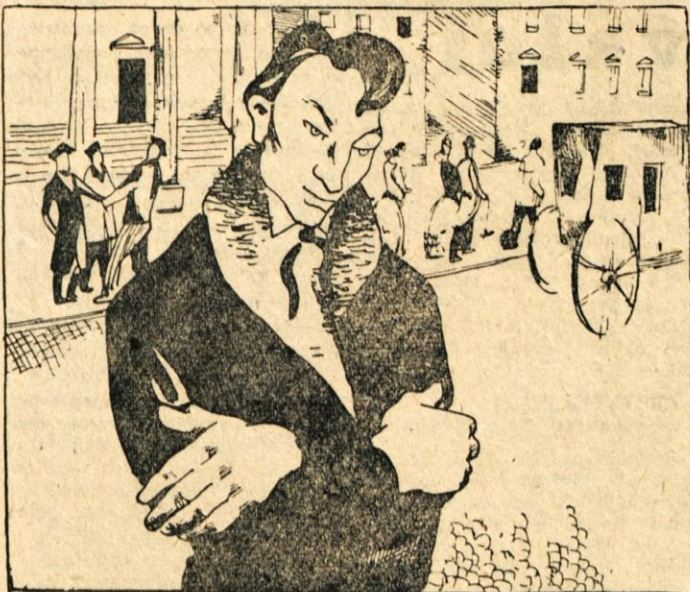
»Ali je Schreuderja odpeljal naravnost v Sognefjord, kaj?«

»Da. To lahko veste. Odložili me boste na kopno v Leirviku in jaz bom telefoniral Peeru, da se najdeja v Fjaerlandu.«
 »In vi se boste peljali z nami do Fjaerlanda?«
 »Okay,« je dejal. Potem se bomo lahko vrnili vsi skupaj, jaz in moja oprema.«

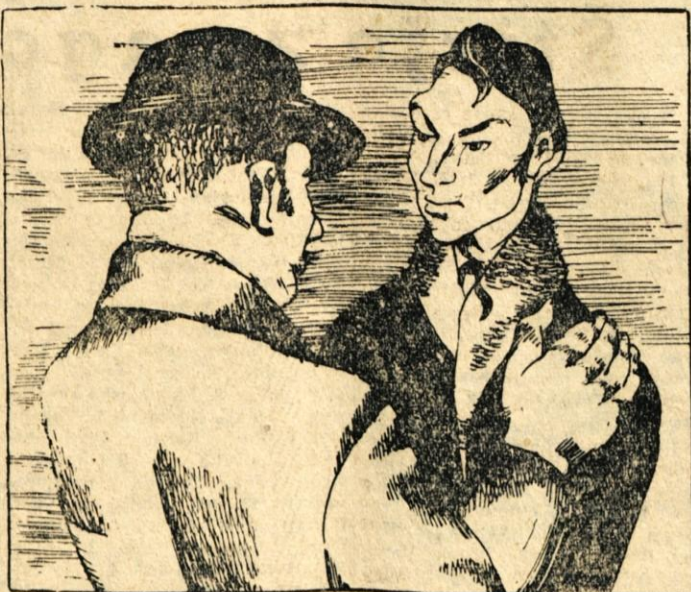
Jack LONDON Kristof Dimač

Priredil: Stanko ŠIMENC

Riše: Janez GRUDEN

1. Pisal se je Kristof Bellewa. Na vsučilišču so ga prekrstili v Stolfo Belew, v lahkovižnih krogih San Francisca so mu pravili kar Kris Bellew. Navsezadnje pa ga je svet poznal samo kot Dimač in sodelavca lista »VAL«.

2. Pravkar sta se menila z urednikom O'Haro o izboljšavi lista. Iz uredništva bo treba nagnati tistega tepeca, ki piše nečtu ne glasbene ocene in poiskati živahen podlistek. Zaradi poročenih domislekov ga je O'Hara postavil za pomožnega urednika in ga prepričal, da je obljubil pisati ocene.

3. Kriševi dohodki so bili majhni. Teden za tednom je igral hlače na uredniškem stolu, se prepiral s staveli in si izmisljal 25 tisoč besed vsake vrste. O'Hara pa nikdar ni imel toliko denarja, da bi ga plačal. Zato je Kriš začel misliti, kako bi kaj več zaslužil.

Obisk v kranjski ambulanti za ortopedijo in rehabilitacijo

Aktivna terapija - sodobna metoda zdravljenja

Večina gorenjskih šol brez telovadnic - Slaba drža otrok - premalo fizioterapevtskih delavcev - preskromni prostori - Dnevno okoli 300 storitev

— Morda mi bo kdo zameril, če bom začel z majhno anekdoto. — Zakaj pravzaprav gre? Nekega dne je neki deček prišel v recepcijo kranjskega Zdravstvenega doma in vprašal: »Oprostite, ali je tu moj očka?«
»Da, je, doli v oddelku fizioterapije,« je dobil odgovor.
»Kje pa je to?«
»V kleti.«
»A, to je pa tam, kjer pri nas cepijo drva. Ali jih pri vas tudi?« je dodal mali deček.

Pravijo, da so vsi oddelki fizioterapije po vseh zdravstvenih ustanovah pri nas največkrat v kletnih prostorih, češ da zanje vedno zmanjka prostora. Tako je tudi v kranjskem Zdravstvenem domu. Takoj ko vstopiš, te na zidu opozori puščica in napis FIZIOTERAPIJA. Ni bilo težko najti, zakaj klet je samo ena.
To pot v hodniku se ni bilo veliko ljudi. Sicer pa ni treba prav dolgo čakati. Gotovo ste že uganili, za kaj gre. Prikazati vam hočem (vsaj delno) novo področje zdravstvene dejavnosti v AMBULANTI ZA ORTOPEDIJO IN REHABILITACIJO kranjskega Zdravstvenega doma, seveda v sodelovanju z vodjem ambulante dr. Slobodanom Grobelnikom in drugimi sodelavci.

Od obsevalnice do sodobne fizioterapije

V starih prostorih kranjskega Zdravstvenega doma so imeli samo obsevalnico, kjer so ljudi zdravili le z obsevanjem z različnimi žarki. V poštev so prišla le manjša obolenja, kot so vnetje nosnih votlin in podobno.

S pravo fizioterapijo so začeli leta 1958, ko so dobili prvo kvalificirano fizioterapevko (z ljubljanske višje šole za fizioterapevte). Normalno pa je delo v tem oddelku steklo šele takrat, ko so se preselili v nove prostore v sedanjem poslopiju Zdravstvenega doma. Sedaj dela v tej ambulanti 5 kvalificiranih fizioterapevtov in nekaj pomožnega osebja. Stipendirajo pa še dva. Omenjeno število fizioterapevtskih delavcev je v začetku zadoščalo, ko so imeli leta 1959 več kot 12.000 storitev. V letu 1960 se je to število povečalo na 32.000 storitev in lani na 48.500 storitev. Ti podatki jasno povedo, da je 5 fizioterapevtov, ki so zaposleni od 6. ure zjutraj pa do 18. ure zvečer, občutno premalo. Tudi prostori, postajajo iz dneva v dan pretisni, kar posebej velja za telovadnico. Da bi problem kadra v bližnji prihodnosti rešili, stipendirajo še 2 fizioterapevta na ljubljanski šoli. Kako pa bo s prostori, ni še nič točnega. Obljubljeno imajo. Računajo, da bodo dobili telovadnico z okoli 200 kv. metrov površine v novem poslopiju porodnišnice. Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kranju je prispeval tudi nekaj sredstev za gradnjo zimskega bazena v Savskem logu. Menijo namreč, da je plavanje najboljša oblika fizioterapevtskega zdravljenja, še posebej za šolske otroke.

Slaba drža - največji problem

Vodja ambulante dr. Grobelnik je takole pripovedoval: »Slaba drža šolskih otrok je eden izmed največjih problemov. Čim bolj otroci doraščajo, tem slabšo imajo držo telesa. Vse to pa kaže na zapostavljanje telesne vzgoje na šolah. Kjer telesne vzgoje ne zapostavljajo, jih ovirajo prostori. Nimajo telovadnic. Nič koliko je še primerov, ko otroci telovadijo kar v razredih. Vse to pa ni nadomestilo za vsaj približno dobro in sodobno telovadnico.

Tudi šolske klopi so ponekod izdelane tako, da kvarijo držo telesa šolarjev. Zato imamo precej primerov deformiranja hrbtenice, nog itd. Vse te vrzeli pa skušamo pri otrocih vsaj delno odpraviti. Ker nimamo dovolj velike telovadnice, vzamemo na zdravljenje res najnujnejše primere.«

Skrb za zdravljenje otrok se ne neha v oddelkih ambulante v Zdravstvenem domu, marveč je to povezano še naprej. Lani so organizirali za zdravstveno najšibkejšje otroke letovanje na otoku Stenjaku. Z njimi je bila tudi fizioterapevka, tako da so bili otroci pod stalnim nadzorstvom. Vsak dan so v določenem času telovadili, plavalili in podobno. Ta oblika zdravljenja se je pokazala kot zelo koristna. Zato nameravajo tudi med letošnjimi počitnicami spet organizirati podobno letovanje. Razdelili ga bodo v dva dela in v dve skupini otrok. Računajo, da bo šlo na letovanje okoli 300 otrok iz kranjskega okraja.

Tudi pri odraslih aktivna terapija

V ambulanti za ortopedijo in rehabilitacijo v kranjskem Zdravstvenem domu so mnenja, da je aktivna terapija najboljša oblika tovrstnega zdravljenja. Zato obsevanju niti ne posvečajo tolikšne skrbi. Pacient naj sam telo-

vadi ali giblje posamezne sklepe, ker bi le na ta način ozdravel v kratkem času (ne pa da mu n. pr. fizioterapevt giblje posamezne sklepe). Aktivno terapijo (ta je anglosaksonskega izvora) delijo v kranjski ambulanti na poškodbe in obolenja hrbtenice in podobna druga obolenja, kjer pride v poštev aktivno razgibavanje.

Kakšne so težave pri fizioterapevtskem zdravljenju? Največ jih seveda povzročajo bolniki sami. Če pridejo na zdravljenje pravčasno, so zdravi po treh ali štirih tednih. Če pa zdravljenje zanemarjajo, posamezni oboleli sklepi otrdijo in potem se jih ne da nikoli več popolnoma ozdraviti.

Ne samo v Kranju...

Za vso Gorenjsko je edina ambulanta za ortopedijo in rehabilitacijo v kranjskem Zdravstvenem domu. Kot smo že omenili, prostori postajajo preskromni, če upoštevamo naraščanje fizioterapevtskih storitev. Zato so se odločili, da bodo fizioterapevtske ambulante odprli tudi v nekaterih drugih krajih na Gorenjskem. S tem bo precej olajšano ljudem, ki morajo prihajati na zdravljenje v Kranj iz zelo oddaljenih krajev, in to celo skoraj vsak dan. V kratkem nameravajo odpreti tako postajo v Zelezniških in kasneje tudi v Trzinu, seveda pod nadzorstvom kranjskih fizioterapevtskih delavcev. Šolsko fizioterapijo bodo uvedli še letos tudi na Bledu, in sicer v obliki redne telovadbe in plavanja.

Ko bo kranjska porodnišnica dokončana, se bo sedanja kuhinja Zdravstvenega doma preselila v to poslopje. Tu pa bodo pridobili še nekaj prostora. Kasneje, ko bo zgrajena še centralna kotlarna za vse zdravstvene objekte na Zlatem polju, mislijo v sedanjih prostorih kotlarne urediti svoj plavalni bazen.

S pridobljenim prostorom se bo dejavnost ambulante za ortopedijo in rehabilitacijo še bolj razširila. Z različnimi dihalnimi vaja-

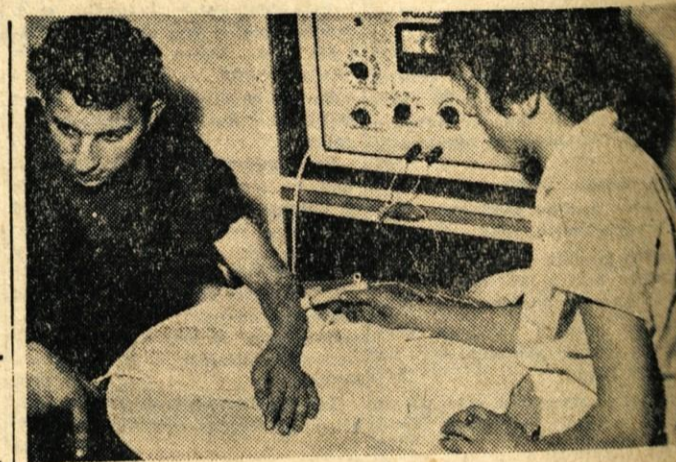
mi bodo pomagali pri zdravljenju ljudem, ki so bolni na pljučih, fizioterapijo bodo nudili nosečnicam za lažje porode, uredili si bodo ambulanto za škilavce in opravljali govorne vaje za jeciljavce itd.

Na napravi za obešanje zdravilo največ ljudi, ki imajo bolno hrbtenico

Kako je z ortopedskimi pripomočki?

V ambulanti za ortopedijo in rehabilitacijo imajo urejen tudi poseben ortopedski oddelk, kjer izdelujejo (toda ne še vseh) posamezne pripomočke. To so razni stezniki, proteze, vložki itd. Vložke in pasove izdelajo že v Kranju, medtem ko steznike in proteze v Ljubljani. Vsak ponedeljek pride v ambulanto iz Ljubljane tudi strokovnjak, ki pregleda posameznike, jim vzame mere in čez čas dobijo pacienti

Fizioterapevka takole izmeri kot, koliko je še gibčen sklep v kolčnem, potem pa je na vrsti razgibavanje, ki ga opravlja bolnik popolnoma samostojno

In še organizacija dela v ambulanti

Kot smo že omenili, delo v ambulanti poteka od jutra do večera. Dnevno opravijo okoli 300 fizioterapevtskih storitev. Delovni čas je zato ves dan, da ljudje, ki niso v staležu in redno delajo v podjetjih, ne zapuščajo delovnega mesta dopoldne, marveč lahko pridejo tudi v prostem času.

Ambulanta za ortopedijo in rehabilitacijo v kranjskem Zdravstvenem domu je pod nadzorstvom strokovnjaka - zdravnika za odrasle in posebej za šolske otroke. Oddelki pa so naslednji:

ortopedska ambulanta za otroke in odrasle, fizioterapija (sem sodi telovadnica z vsemi napravami, obsevalnica itd.), mavčarna in bandažist (mehanič za izdelovanje posameznih ortopedskih pripomočkov).

Začasno bodo nadzirali tudi fizioterapevtske ambulante v Zelezniških in Trzinu, kasneje pa bodo tudi tam dobili kvalificirane fizioterapevte.

● Osnovni problem so torej kadri in prostori. Toda razumevanje imajo povsod. Tako je na primer republiški Zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani prispeval nad pol milijona dinarjev za opremo ambulante v Zelezniških. Prav toliko sredstev bodo dobili tudi na opremo v Trzinu itd. — Mlada zdravstvena dejavnost - fizioterapija - si tudi pri nas uita pot. — Milan Zivković

BODICE

● Sončno vreme me je preteklo nedeljo zabilo na motorizirani sprehod. Medtem ko sem se vozil po cestah, sem se kratkočasil s tem, da sem šel motorna kolesa in avtomobile pred gostilnami. Matiče, kar za glavo sem se držal ob misli, da ti motorizirani vitezi popivajo po gostilnah. Nisem imel miru, preden nisem vstaknil nosu v gostilno »Pri Gorjancu« v Hotemožah. No, in kaj sem videl! Vsi od prvega so pili. Pa veste kaj? Cockto, limonado, šaboso, malinovec in čaj. Videti je bilo, da je gostilničar čisto obupan, saj se ti motorizirani ljudje alkohola sploh ne dotaknejo. Ze vidim, da mi verjamete. Vseeno bi pa bilo zanimivo. Če bi te pivce preizkusil z alkokestom. Eden bi prav gotovo lagal: alkokest ali jaz.

● Prav žal mi je, ampak to pot bo morala tržiška Pekarna vgrizniti v kruh, ki ga je sama zamislila.

Tako nam je ondan pripovedoval znanec iz Podbrziji: »Otrok je zbolel, pa sem navel, naj prinesejo iz tukajšnje trgovine štruco mlečnega kruha. Fant je jedel kruh, na vsem lepem pa se mu je ustavilo. Le malo je manjkalo, pa bi ugriznil v lepega črva. Če menijo tržiški peki, da je črv dodatek k boljšemu pecivu, potem naj si jih napečejo, kolikor bočejo. Potrošnikom bi pa kazalo s črvi prizanašati.« — Vidite, tako je pripovedoval znanec, pa hud je bil kot paprika.

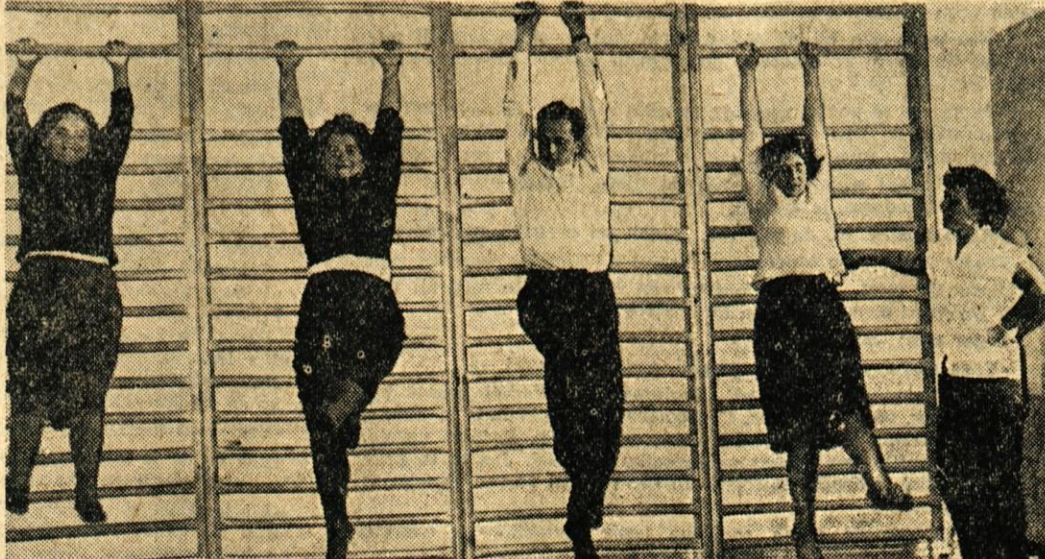
Ko sem si ogledal tisti koček s črvom, se mi je srce od žalosti kar cefralo. Da le morejo biti tisti peki tako hudobni. Meni nič — tebi nič zamesijo ubogo živalco v kruh in jo povrh še spečejo kot največjo čarovnico. Vraga — kaj ne bi mogli bolj paziti! Če bi moko pre-

sejali, bi znabiti uboga živalca sedaj živela in se veselila pomladi. In še mrtva je imela tako lepe — pa otožne oči. Nikar se ne čudite, če boste lepega dne našli v kruhu pravega peka.

● Se še spominjate, kako so včasih ljudje »mrgali«, češ da Kranj nima javnega stranišča. Kdo na lepem pa se je huda kri poletela. In še mrtva je imela tako lepe — pa otožne oči. Nikar se ne čudite, če boste lepega dne našli v kruhu pravega peka.

● Prav žal mi je, ampak to pot bo morala tržiška Pekarna vgrizniti v kruh, ki ga je sama zamislila.

Tako nam je ondan pripovedoval znanec iz Podbrziji: »Otrok je zbolel, pa sem navel, naj prinesejo iz tukajšnje trgovine štruco mlečnega kruha. Fant je jedel kruh, na vsem lepem pa se mu je ustavilo. Le malo je manjkalo, pa bi ugriznil v lepega črva. Če menijo tržiški peki, da je črv dodatek k boljšemu pecivu, potem naj si jih napečejo, kolikor bočejo. Potrošnikom bi pa kazalo s črvi prizanašati.« — Vidite, tako je pripovedoval znanec, pa hud je bil kot paprika.

Pravijo, da je aktivna terapija najboljša metoda zdravljenja. To nam prikazuje tudi posnetek v telovadnici ambulante za ortopedijo in rehabilitacijo v kranjskem Zdravstvenem domu Foto: F. Perdan